Betti Alver 100

Betti Alveri suure tähtpäeva puhuks annab kirjastus Tänapäev välja poetessi poeemivaliku “Kotuse lill”. 100 aastat tagasi sündis Jõgeva raudteemeistri peres tütar, kelle teos “Tuulearmuke” sai 21 aastat hiljem kirjastuse Loodus romaanivõistlusel II auhinna. 1936 ilmunud “Tolm ja tuli” tõstis Betti Alveri silmapaistvaks ja omapäraseks lüürikuks Marie Underi kõrvale.

RAAMAT

EESTI KIRJASTUSTE LIIDU AJALEHT Nr 11 22. november 2006

veerg

Pildiraamatu kiituseks

Illustreerimiskunst on inimesega üsna ühevanune. Esmalt hakati lugusid üles joonistama ja alles palju aega hiljem neid ka kirja panema.

Koopad, templid ning katedraalid on müüdikogumikud skulptuuris ja pildis. Eks kutsutud ju kirikut kunagi kivist piibliks. Põhjus, et illustratsioon raamatus on lapsele tähtis, võib peituda just selles, et pilt oli inimkonnale tema lapsepõlves nii oluline.

Kui jälgida väiksemat last raamatukogus meelepärast raamatut valimas, siis sirutub tema käsi ilmeksimatult kõige uuema, kõige värvilisema ja kõige pildirikkama raamatu poole. Kas see on märk tänapäeva laste orienteeritusest puht välisele?

Meenutagem, kaaskeskealised, oma lapsepõlve. Millised olid meie lemmikraamatud ja mille järgi need meile meenuvad? Kas pole mitte nii, et suur osa nimetab Siima Škopi illustreeritud “Lumivalgekest”, “Põial-Liisit”? Või tuleb silme ette mõni teine pildiraamat. Kas meenub see ootusärev tunne, kui uue raamatu illustratsioone uurides hakkas lugu peas ilmet võtma ja siis tekkis soov teada saada, aga kuidas tegelikult?

Pilt on lapse jaoks tähtis. See aitab lugemisega veel mitte nii hästi sina peal olevat raamatutarvitajat lugudesse sisse elada. Hea pilt ei kärbi kujutlusvõime tiibu, vaid puhub neisse pärituule hoogu.

Millised pildid lastele meeldivad? Nukitsa konkurss annab aimu nende lemmikutest, mis täiskasvanu ja eriti täiskasvanud kunsti inimese eelistustest suuresti erinevad. Laps valib rõõmsa ja reipa, tuttavliku ja turvalise. Seda väidet, et lastele ju meeldib, kasutavad meil mõned kirjastused, põhjendamaks pildiraamatute väljaandmist, mis pole muud kui odav kitš. (Mõni neist lausa šokk.)

Nende piltide najal laps ei kasva. Need on nagu värviline pulgakomm, mõnus ajaviiteks tarvitada, annab hetkeks energiat, aga vajalikud toitained jäävad saamata. Noid pilte ei eristata üksteisest ega mäletata hiljem. Meelde jäävad need teised. Need, mis pole läägelt ilusad, mis on iseäralikud, intrigeerivad ja tundelaenguga. Sellistest lasteraamatutest algab inimese kunstiharidus. Eks need ninnu-nännu raamatud pea ka olemas olema. Tähtis on, et laps näeks oma lugemislaual palju erinevaid ja erilisi pildiraamatuid.

Krista Kumberg

Pildi jõud rahvusraamatukogus

Viive Noor

Veel 30. novembrini näeb Eesti Rahvusraamatukogus II Tallinna illustratsioonitriennaali “Pildi jõud” ekspositsiooni, kus on väljas kümne Läänemere-äärse riigi 65 raamatukunstniku tööd.

Seekordse triennaali *grand prix*’ võitnud taanlanna Lilian Brøggeri töid saab näha raamatukogu 6. korruse trepigaleriis. Segatehnikas ilusa koloriidiga veidi unenäolised pildid mõjuvad ehk rohkem maalide kui raamatuillustratsioonidena, aga illustratsioonikunsti üks võlusid selles seisnebki, et lubatud on hoopis suuremad vabadused, kui me raamatulettidel oleme harjunud nägema.

Esimesel illustratsioonitriennaalil piirdus ekspositsioon põhinäitusega, teise raames aga saab näha ka kahte isikunäitust. Esimene neist on vaatamiseks välja pandud Soome Instituudis Harju tänav 1 ja seal eksponeerib 2003. aasta triennaali žürii liige Matti Kota oma ühe kaunima raamatu originaalillustratsioone.

Kota on Soomes tuntud ja tunnustatud kui väga omanäoline ja kõrgel tasemel meister. Näitusel eksponeeritud illustratsioonid pälvisid Põhjamaade illustratsioonitriennaalil Mikkeli kunstimuuseumis 2002. aastal III koha. Need on erakordselt kauni koloriidiga, võrratu loodustunnetuse ja suure armastusega tehtud raamatupildid. Nii sügavalt läbi tunnetatud, nii meisterlikus ja filigraanses teostuses, nii suure tundejõuga looduse kujutamist olen harva kohanud.

Illustratsioonitriennaali peapreemiaga kaasneb isikunäituse tegemise võimalus järgmise triennaali raames. Rahvusraamatukogu 6. korruse näitusesaalis eksponeeribki oma töid 2003. aasta triennaali *grand prix*’ võitnud norra kunstnik Harald Nordberg. Eks ole kõigile teada, et igasugune loomingu hindamine on paratamatult subjektiivne. On võimalik küll eraldada head kunsti halvast, annet keskpärasusest. Aga kuidas valida võrdselt heade tööde hulgast välja üks ja öelda, et see ongi parim? Niisugune valik lähtub alati valija subjektiivsest maitsest. Žürii töö ei ole kunagi kerge ja enamasti tuleb leida kompromiss hindajate erinevate maitsete vahel.

Olen elus vaid paar korda puutunud kokku sellise erakordse nähtusega, et kõik žürii liikmed on oma lemmiku valikul üksmeelsed. Üks nendest erakordsetest juhtumitest leidis aset 2003. aastal Tallinna illustratsioonitriennaalil. Pikema jututa tunnistati üksmeelselt peapreemia omanikuks Harald Nordberg. Et norra kunstniku tööd peavad tõesti olema milleski nii erilised ja silmapaistvad, et maitsete erinevusest hoolimata langevad kõik tema loomingu lummusesse, annab tunnistust seegi, et 2002. aastal võitis Harald Nordberg nende samade illustratsioonide eest ka Põhjamaade illustratsioonitriennaali kuldmedali. Siia ritta tuleks lisada veel viis Norra kultuuriministeeriumi preemiat ja pronksmedal maailma kaunimate raamatute konkursilt Leipzigis aastal 1989.

Tallinna illustratsioonitriennal toimub iga kolme aasta tagant ja sellest võtavad osa kõigi kümne Läänemere-äärse riigi raamatukunstnikud. Triennaali algatajad ja eestvedajad on kujundusgraafikute liit ja rahvusraamatukogu.

Kuigi tegemist on lasteraamatute illustratsioonidega, siis pole need sugugi mõeldud vaatamiseks pelgalt lastele. Nii nagu ka hea hulk lastele kirjutatut pakub rõõmu ja naudingut vanusest hoolimata, pakub seda ka illustratsioonikunst. Ning ärge unustage, et tegemist on nende riikide parimate illustraatoritega ja halbu töid sellel näitusel polegi! Seepärast ärge pange pahaks, kui teie arvamus ei ühti žürii arvamusega ja imetlege südamerahus nende töid, kes teie hingele armsad!

Foto: Triennaali grand prix’ võitnud Lilian Brøggeri illustratsioon.

uudis

Mis on “Paabeli raamatukogu”?

15.–16. detsembril toimub Eesti Rahvusraamatukogus kirjandusfoorum “Paabeli raamatukogu”, mis sel aastal kannab alapealkirja “Kirjasõna vabadus”. Foorum on mõeldud kõigile kirjandus- ja kultuurihuvilistele ja toimub samal ajal rahvusraamatukogu iga-aastase jõulukuu raamatunädalaga. Programm ja registreerumine aadressil www.nlib.ee/kirjandusfoorum või telefonil 6307262.

Ennemuistsed jutud uues trükis

Kirjastuses Koolibri ilmub sel nädalal Friedrich Reinhold Kreutzwaldi “Eesti rahva ennemuistsed jutud”.

Uue trüki jaoks püüdsime üles leida nii palju originaalillustratsioone kui vähegi võimalik ja esitada need võimalikult algupärases ilus.

Eesti rahva ennemuistsed jutud on koduta loomade sarnased, kirjutas Kreutzwald 1866. aastal. Loodan, et nad tunnevad ennast 150 aastat hiljem rajatud kodus mõnusasti.

Mart Anderson
raamatu kujundaja

Tänapäeva romaanivõistlus

Kirjastus Tänapäev kuulutab välja algupärase romaanivõistluse, kuhu on oodatud eestikeelsed varem avaldamata käsikirjad, mille pikkus vähemalt kuus autoripoognat (240 000 tähemärki koos vahedega).

Iga võistlusele toodud käsikiri peab olema kahes eksemplaris ning varustatud märgusõna ja kinnise ümbrikuga, kus autori nimi ja kontaktandmed.

Töid oodatakse 1. detsembrini 2007. aastal. Võitjad kuulutatakse välja 2008. aasta kevadel. Võitnud tööde kirjastamisõigus kuulub kirjastusele Tänapäev. Käsikirju ootab Tänapäev aadressil Pärnu mnt 20, Tallinn 10141.

RAAMAT

Väljaandja Eesti Kirjastuste Liit

© EKL 2006

Eesti Kirjastuste Liit

Raamatuklubi Mõte ja Mõõk on loodud

Eesti Entsüklopeediakirjastuse ja kaitseministeeriumi koostöös möödunud aastal alguse saanud sõjandusalaste tõlkeraamatute sari "Mõte ja Mõõk" on jõudnud järgmise olulise verstapostini. Novembris loodi sõjanduskirjanduse huvilisi ühendav Mõtte ja Mõõga raamatuklubi.

Nagu sarja enda, nii on ka klubi peamine eesmärk aidata kaasa sõjandusalase mõtte ja eestikeelse sõjandusalase erialasõnavara edendamisele. Klubi vahendab sarjas ilmuvad teosed huvilisteni, informeerib lugejaid uutest raamatutest, annab oma liikmetele võimaluse diskussiooniks teostes käsitletud teemadel ning korraldab teoste ja nende autorite tutvustamist.

Esimese klubiüritusena toimub sarjas "Mõte ja Mõõk" ilmunud raamatu "Strateegia. Sõja ja rahu loogika" autori, USA sõjandusteadlase Edward N. Luttwaki visiit Eestisse. 29. novembril kell 15 algab Tallinnas hotellis Olümpia vestlusring teemal "Tänapäeva relvakonfliktid – kas oleme nendeks valmis", kus põhiettekandega esineb Luttwak. Esinema on palutud veel Riigikogu riigikaitsekomisjoni liige ja endine kaitseminister Sven Mikser ning Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuste (KVÜÕA) ülem kindralmajor Ants Laaneots. 1. detsembril esineb USA teadlane Tartus KVÜÕA saalis avaliku loenguga.

Üks näide Luttwaki mõtlemisviisist, mis on ühtlasi taustaks tema ettekande teemale: "Alates 1945. aastast on väiksemate riikide vahelised sõjad harva saanud võimaluse järgida oma loomulikku rada. Selle asemel on reeglina sekkutud neisse tunduvalt varem, kui nad oma sõjaenergia läbi on põletanud, et rajada eeltingimusi rahuks. ÜRO Julgeolekunõukogu alalistel liikmetel on saanud püsivaks tavaks peatada väiksemate riikide võitlus, nõudes relvarahu. Kui just ei järgne edasist diplomaatilist sekkumist, mis sunniks peale ka rahuläbirääkimised, siis relvarahu vaid leevendab pisut sõja tekitatud kurnatust, lastes sõjakatel pooltel taastuda ja uuesti relvastuda ning relvarahu lõppedes võitlust seega intensiivistada ja pikendada."

Mõlema üritusega kaasneb ka Luttwaki raamatu esitlus. Klubi tegevuse toetamiseks on moodustatud ekspertide kolleegium, mida juhib kindralmajor Ants Laaneots. Informatsiooni saab klubi kodulehelt aadressil: http://www.ene.ee/mmklubi.php.

Tiit Noorkõiv

Edward N. Luttwak.

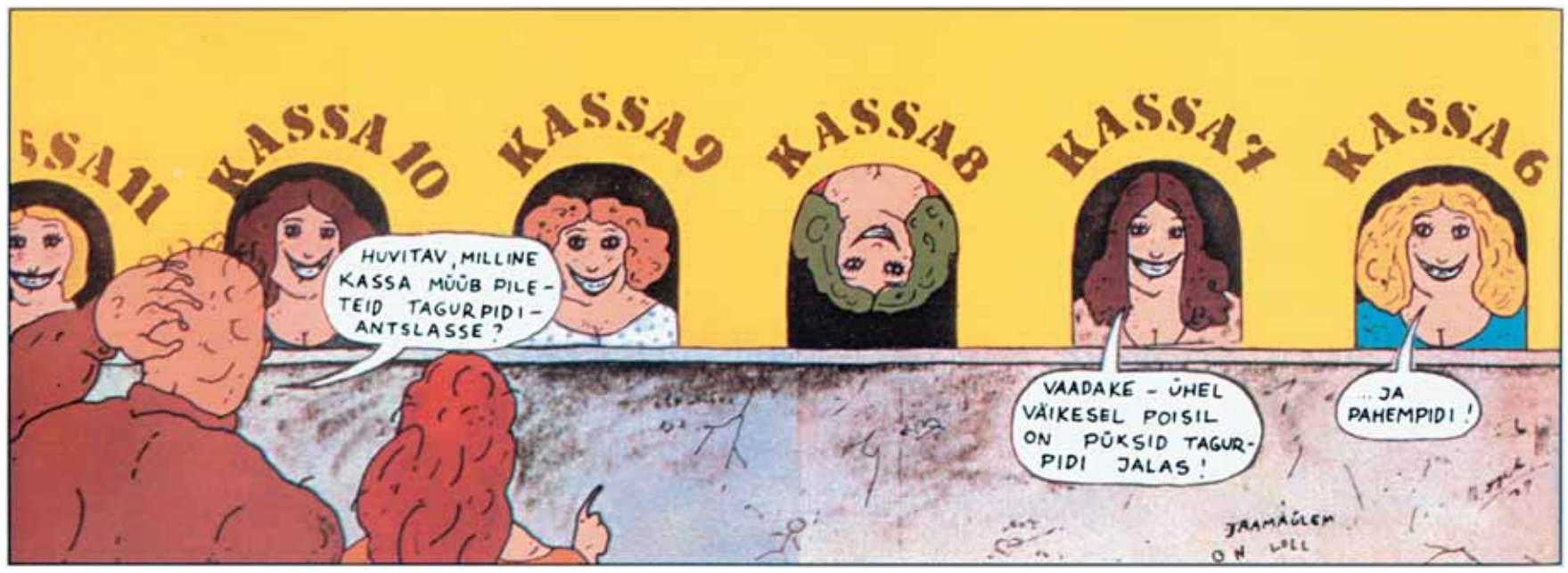

Joonistus lasteraamatust "Tagurpidi", mis 1980ndate lõpus ilmus ka Soomes, Rootsis ja Norras.

Priit Pärn ja tema liikumatud pildid

Toomas Kall
raamatu koostaja

Nagu pealkirigi ütleb, on "Pärnograafia" raamat Priit Pärnast kui kunstnikust. Sest kuigi Eesti avalikkus teab Pärna kui maailmakuulsat filmimeest, on just liikumatud pildid – joonistused – ka kõige liikuvamate filmide alus. "Pärnograafia" eesmärk ongi näidata Pärna nüüd juba rohkem kui nelikümmend aastat kestnud muutumist joonistajana: esimestest tagasihoidlikest karikatuurikatsetustest kuni viimaste suurejooneliste söemaalinguteni välja.

Pildimaterjal jaotatud kuueks

Kuigi piirid eri žanrite vahel ei ole Pärna puhul alati selged, vajab raamatu lugeja just selgust. Et mingit korda luua, on kogu "Pärnograafia" pildimaterjal jaotatud kuueks: karikatuurid, tušijoonistused, illustratsioonid, filmijoonistused, vabagraafika ning söejoonistused.

Kui ammendava ülevaate Pärna kunstist see valik annab? Graafika ja söejoonistuste puhul võib "Pärnograafia" lugeja (vaataja) lõpuks öelda, et vähemalt reprona on ta näinud küllalt olulist osa Pärna vastavast loomingust. Seevastu kõigist Pärna karikatuuridest on raamatusse mahtunud vaid ligikaudu iga kuues, illustratsioonidest veelgi vähem. Ning kuna Pärna joonistuste, sealhulgas animafilmide tarbeks tehtu-

1987. aastal avaldatud Priit Pärna skandaalne karikatuur "Sitta kah!".

te koguarv ulatub tuhandetesse, siis on jõudnud nende kaante vahele paratamatult vaid murdosa.

Lisaks rikkalikule pildimaterjalile pakub "Pärnograafia" ka rohkesti mitmesugust lugemist. Eelkõige Pärnalt endalt – nii katkeid omaaegsetest intervjuudest ja kirjavahetusest kui ka ilukirjandusele lähenevaid tekste (reisikirju, paroodiaid). Samuti on avaldatud, kas tervikuna või osaliselt, olulisemad senised käsitlused Pärnast kui joonistajast, autoriteks niisugused asjatundjad nagu Teet Kallas, Heinz Valk, Mari Laaniste, Andrus Kivirähk, Hasso Krull, Jaak Olep, Heie Treier, Ants Juske, Tamara Luuk jpt.

Priit Pärna Entsüklopeedia

"Pärnograafia" lahutamatu osa on PPE – Priit Pärna Entsüklopeedia. Ja mitte sellepärast, et teos ilmub Eesti Entsüklopeediakirjastuses, vaid põhjusel, et seoses Pärnaga on avalikkusel tekkinud palju vastamata küsimusi. Näiteks teavad kõik, et Pärn on võitnud festivalidel palju auhindu, aga kuni viimase ajani ei teadnud keegi, kui palju täpselt? Õige vastus (PPE trükkimineku seisuga) on 56!

Priit Pärna Entsüklopeedia esitab Pärna kohta ja temaga seoses sadu fakte (märksõnastik ulatub "absurdist" kuni "yin-yangini"). Muuhulgas leiab lugeja siit täielikud loetelud kunstniku isikunäituste, tema illustreeritud raamatute, aga ka kõigi 25 õppeasutuse kohta üle kogu maailma, kus ta on õpetanud animatsiooni. Viimane fakt näitab veel kord, et Priit Pärna filmikunstist täielikult eraldada ei ole võimalik. Tõsiasi, milles "Pärnograafia" lugeja võib veenduda filmijoonistuste osas, kus lisaks filmidest tuttavatele tüüpidele võib näha ka tööjooniseid joonisfilmi eri staadiumidest. Kõik see aitab paremini mõista ka Pärna kui filmimeistri loomingut.

Ja kuna Priit Pärn on rahvusvaheline mees, siis on ilmumas ka ingliskeelne "Pärnography".

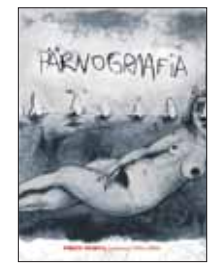

Pärnograafia. Priit Pärna joonistusi 1964–2006
Koostanud Toomas Kall
358 lk
kõva köide

Gustav Adolfi Gümnaasiumi ajalugu raamatus

"Klooster koos kõigi hoonete ja maadega nagu see vanast ajast peale on koosnenud ja arenenud tema müürides ja piirides, on pühendatud gümnaasiumiks õppivale noorsoole aadlike ja kodanike seisusest." Nii kõlab 375-aastase Gustav Adolfi Gümnaasiumi asutamisüriku esimene punkt.

Gustav II Adolf ja tema 1631. aastal rajatud Tallinna Gümnaasium on oma ajastu fenomenid. Reformides haldust ja kohut, soosides kaubanduse arengut ja manufaktuuride rajamist ning edendades haridust, muutis Gustav II Adolf Eesti- ja Liivimaa ajalugu. Kuigi peale Tallinna asutas Gustav II Adolf gümnaasiumi ka Tartusse ning tema allkiri 1632. aasta 30. juuni ürikul oli määrava tähtsusega Tartu Ülikooli rajamisel, jäi Tallinna gümnaasium siiski aastasadadeks siinses piirkonnas ainsaks pidevalt tegutsevaks keskharidust andvaks õppeasutuseks.

Tartu rootsiaegse ülikooli kaasaegne Gustav Adolfi Gümnaasium avati

Eestimaa rüütelkonna ja Tallinna rae vahel 16. veebruaril 1631 sõlmitud lepinguga pandi alus Gustav Adolfi gümnaasiumile.

6. novembril 1631. aastal. Olles katkestusteta haridust andnud juba 375 aastat, on kool sellega muutunud ainulaadseks haridustempliks mitte ainult Eestis, vaid kogu Euroopas. Õigupoolest ei ole sellist sümbolkooli, mis kannab Põhja-Euroopa ühe kuulsama kuninga nime, teadaolevalt kogu maailmas.

Oluline on olnud gümnaasiumis kultuurilooliselt väärtusliku raamatukogu rajamine, mille kunagise templiga eksemplare võib tänapäeval leida nii Eesti Rahvusraamatukogu kui ka Tartu Ülikooli raamatukogu riiulitelt. 1742. aastal asutati gümnaasiumi juurde Eesti esimene observatoorium. Eriline koht Läänemere-äärses kultuuriruumis on olnud aga kooli ligi kaks sajandit (1633–1828) tegutsenud trükikojal, mis ainsana Eesti alal pikka aega tegutsenuna andis saksa- ja muukeelse kirjanduse kõrval välja ka eestikeelseid raamatuid.

Maailma teadus- ja kultuuriloos on tuntuks saanud nii mõnedki gümnaasiumi kasvandikud. Näiteks Vene Teaduste Akadeemia akadeemik Georg Wilhelm Richmann (1711–1753), Preisi Teaduste Akadeemia akadeemik Thomas Johann Seebeck (1770–1831) ja Eesti Teaduste Akadeemia akadeemik, astronoom Ernst Öpik (1893–1985). Üldse on GAG-i lõpetanud 17 mitmesuguste riikide akadeemikut.

Ka õpetajate hulgas oli 19. sajandil neid, kelle tegevus jättis jälje Eesti ja teiste rahvaste haridus-, kultuuri- ja teadusloosse. Neist sai teadusmaailmas üheks tuntumaks 1819–1821 koolis õppinud ning pikka aega (1837–1857) kreeka keele õpetajana töötanud Ferdinand Johann Wiedemann, kes 1857 valiti Peterburi Teaduste Akadeemia akadeemikuks soome-ugri keelte ja ajaloo alal. Veelgi kauem (1855–1880) töötas koolis rahvusvaheliselt tuntud statistik ja ajaloolane Paul Eduard Jordan (1825–1894).

Keskendudes põhiliselt Gustav Adolfi Gümnaasiumi ajaloole, on autorid püüdnud anda ka mitmeplaanilise ülevaate kogu Eesti keskhariduse ajaloost. Ülevaateteos on illustreeritud 35 tabeli ning 175 fotoga.

Jaan Tamm
raamatu koostaja

Gustav Adolfi Gümnaasium 375
Koostanud Endel Laul, Jaan Tamm
295 lk
kõva köide

Pöördeline Poltaava raputas rootslasi

Andres Adamson
ajaloolane

Rootsi ajalooteadus oli 1980. aastatel omamoodi kriisis. Mitte et sealsed ajaloolased poleks endistviisi minevikku uurinud ja oma uurimistulemusi avaldanud, kuid laiemale avalikkusele läksid nende tegemised ja kui tahes ägedad akadeemilised vaidlused üha vähem ja vähem korda.

Siis tuli Peter Englund oma 17. sajandi Rootsi aadli poliitilist maailmapilti analüüsiva doktoritöö kõrvalt kirjutatud esikteosega "Poltaava: Ühe armee häving" ("Poltava – Berättelsen om en armés undergång") ning kõik muutus peaaegu üleöö. See on muidugi äärmiselt suur lihtsustus, ent selles on tõtt. Raamat tekitas Rootsis ajalookirjanduse buumi, mis pole vaibunud tänase päevani.

Muutus kohe bestselleriks

Englundi "Poltaava" ilmus esmatrükis 1988. aasta oktoobris ja muutus otsekohe bestselleriks alul kodu-, seejärel ka välismaal. 8,7 miljoni elanikuga Rootsis on seda trükitud 248 000 eksemplari, raamat on tõlgitud prantsuse, inglise, vene, soome, taani, norra, läti, poola ja nüüd siis ka eesti keelde.

"Poltaava" on dokumentaaljutustus paari hirmsa ööpäeva kohta, mil hävitati kogu kuningas Karl XII juhitud Rootsi peaarmee, 49 rügementi ja üksikväeosa.

Rootsi armee oli kriitilises olukorras

Põhjasõda oli kestnud juba üheksa pikka aastat, kui Karl XII asus 1709. aasta juunis oma peaarmeega Ukrainas Poltaava linnakese lähedal. Palju suurem Vene armee oli tsaar Peeter I juhtimisel tasapisi lähemale nihkunud ja asus nüüd vaid poole miili kaugusel. Rootslased valmistusid kokkupõrkeks ja koondasid oma üle Ukraina tasandiku laiali asunud vägesid otsustavaks lahinguks.

Pika sõjaretke katsumuste, kaotuste, haiguste ja nälja tõttu oli armee kriitilises olukorras. Isegi püssirohtu jätkus veel vaid üheks suuremaks kokkupõrkeks. Enam polnud asi Moskva vallutamises, Venemaa alandavas põlvilisurumises või sõja võidukas lõpetamises, vaid ainuüksi armee päästmises. Vaenlast tuli lüüa, et oleks võimalik üldse kuidagi tagasi lääne poole taanduda.

Rootslased tahtsid üllatada

Esmakordselt elus haavata saanud kuningas nimetas feldmarssal Rehnsköldi ülemjuhatajaks ja andis lahingukäsu. Üllatusrünnak Vene armee kindlustatud pealaagri vastu pidi toimuma esmaspäeva, 28. juuni varahommikul. Positsioonidele kavatseti asuda pimeduse varjus ning lüüa suures ülekaalus olnud venelasi tänu ootamatusele. Seetõttu jäeti maha ka peaaegu kõik suurtükid.

Liikumine oli aga oodatust aeglasem, osa väeosi eksis ööpimeduses ära ja neid tuli järele oodata või lausa otsida. Juba esimene rünnak – venelaste poolt oma pealaagri kaitseks rajatud reduutidesüsteemi vastu – ebaõnnestus, sest hommikuudus lähemale hiilivaid rootslasi märgati.

Peeter I Poltaava lahingus. Gobelään aastast 1722.

Osa reduute, millest oli kavatsetud vaid mööduda, tuli seetõttu tihedas risttules tormijooksuga vallutada, kaotati väärtuslikku aega ja anti vastasele võimalus end koguda ja lahinguvalmis seada.

Lahingu põhjalik kirjeldus

Peter Englund kirjeldab saatuslikku lahingut, Rootsi suurvõimu languseni viinud katastroofi tund-tunni haaval. Inimlikult võttes oli neil kuumadel suvepäevadel toimunu brutaalne massimõrv, milles kaotas elu 10 000 inimest.

Oma doktoritööd kirjutades puutus Englund kokku Põhjasõja-aegse (1700–1721) rikkaliku kirjavahetuse ja päevikumaterjaliga. Seal kohtas ta seda, mida ta paljudes ajalooteostes ei leidnud – inimeste endi üleelamised ja otsesed tunnistused sõjaväljaelu kohta.

Suure ajaloosündmuse käiku saadavad seepärast osavõtjate hääled: kindral ja ta teenijad, sõdur ja voorisulane, välikaplan ja sõdurilesk.

Jutustades lahingu käigust ja väejuhtide strateegiast, edastab Englund detaile, mis teevad ajaloo tõeliseks ja arusaadavaks: mida öeldi sõjast tüdinud sõduritele neid võitlema sundides, kuidas tulistati musketist, kuidas lõhnas must püssirohi, kuidas hoolitseti haavatute ja surnute eest, kuidas elati ja liiguti, millised olid ohvitseride ja lihtsõdurite tingimused.

Lahing sõduri silme läbi

Eesti ajaloolaste ja nüüd siis ka laiema lugejaskonna huvi Englundi "Poltaava" vastu peaks olema mõistetav – raamatu erakordsuse pärast.

Samuti seetõttu, et lahingu vaatlemine mitte läbi väejuhtide, vaid pigem lihtsõdurite silmade on eestlasele eriti arusaadav, kui ka seetõttu, et Poltaava lahing on selles osalenud arvukate Eesti- ja Liivimaalt pärit sõdurite, ohvitseride ja kindralite tõttu ka osa meie endi sõjaajaloost. Rääkimata siis lahingu mõjust Eesti edasisele saatusele.

Nii mõnestki eesti- ja liivimaalasest on raamatu lehekülgedel tõesti ka juttu – tõsi, rootslasena ei tõsta autor nende päritolu esile. Teemat täiendatakse lühidalt järelsõnas.

Põhjasõja teemat jätkame eesti ajaloolase Kalle Krooni peatselt ilmuva raamatuga "Kolme lõvi ja greifi all Põhjasõjas: eestlased ja lätlased Rootsi armees, nähtuna sotsiaalmajanduslike muutuste taustal 17. sajandi lõpul – 18. sajandi alguses".

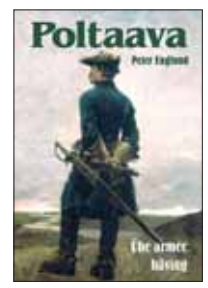

Poltaava: Ühe armee häving
Peter Englund
Tõlkinud
Ivar Rüütli
328 lk

ilmunud

Eesti kirikute esivaimulikkond 1165–2006
Riho Saard
96 lk
kõva köide

Selle raamatu kaante vahele on koondatud mitte ainult roomakatoliku kiriku või luterliku kiriku juhtivad vaimulikud, vaid ka ortodoksid, metodistid ning evangeeliumi-kristlased baptistid. See on register Eesti- ja Liivimaa esivaimulikkonnast läbi aegade, alates misjonipiiskop Fulcost kuni tänapäevani, mida täiendavad põhjalikud kommentaarid ja allikaviited. Just viimased on raamatu suurim väärtus.

Harjumaa mõisad ja mõisnikud
Alo Särg
104 lk
kõva köide

Rikkalikult illustreeritud ülevaade kõikide teadaolevate praeguse Ida-Virumaa territooriumil asunud rüütlimõisate ajaloost ja tänapäevast alates nende esmamainimisest. Raamatus räägitakse ka Ida-Virumaa mõisatega seotud tuntumatest baltisaksa aadlikest. Lisaks rüütlimõisate register kihelkonniti ja isikunimede register.

Eestlased kommenteerisid Moskvas Bulgakovi tähtteost

Kirjastus Argo esitles Moskvas Mihhail Bulgakovi kortermuuseumis Eesti kirjandusteadlaste Irina Belobrovtseva ja Svetlana Kuljuse raamatut "Роман М. Булгакова «Мастер и Маргарита». Комментарий".

Endisesse kommunaalkorterisse oli 3. novembril kogunenud üle 30 Bulgakovi loomingu austaja, teiste seas tema lähedased sugulased Varvara Svetlajeva ja Jelena Zemskaja, ning ajakirjanduse esindaja. Eesti poolt esindasid üks autoreid, Tallinna Ülikooli professor Irina Belobrovtseva, meie kultuuriatašee Venemaal Andra Veidemann ning Andres Adamson ja Larissa Levina kirjastusest Argo.

Ligi kolmetunnisel koosviibimisel tutvustas autor raamatut lähemalt, vastas arvukatele küsimustele ning Tallinna teatri Glagol näitleja Vjatšeslav Rõbnikov esitas katkendeid raamatust "Meister ja Margarita".

Kommentaarid "Meister ja Margarita" kohta on kaasahaarav teejuht selle, ühe kõige salapärasema 20. sajandi romaani maailma. Lugeja kõnnib mööda Bulgakovi Moskvat, tutvub maagia ja demonoloogia saladustega, saab teada GPU-NKVD osast romaani kangelaste saatuses. Kui kedagi huvitavad romaani prototüübid, siis vastavad autorid ka neile küsimustele – isegi saatanal endal oli mitu elavat eeskuju alates poeet Majakovskist ja lõpetades Ameerika Ühendriikide suursaadiku Bullitiga.

Teksti on lülitatud romaani erinevad redaktsioonid ja varem publitseerimata materjalid Bulgakovi fondist. Raamat viib lõpule uurijate mitmeaastase töö ning peaks pakkuma huvi nii teadlastele kui ka kõige laiemale lugejaskonnale. Raamat on vene keeles. Eesti keeles ilmub see 2007. aasta sügisel.

Missugune on Siberi eestlane?

Siberiga seotud: Eestlased teisel pool Uuraleid
Aivar Jürgenson
376 lk
kõva köide

Eestlaste jaoks tähendab Siber peamiselt küüditamise ning koonduslaagrite maad; see on maa, mida eestlaste kujutluses raamib põhiliselt okastraat. Kui kuuldakse Siberisse sattunud eestlastest, siis arvatakse tavaliselt tegu olevat nendega, kes jäid Nõukogude repressiivorganite hammasrataste vahele.

Vähem teatakse seda, et Siberisse on eestlasi sattunud ka juba palju varem, seda, et kuni tänase päevani elab Siberis tuhandeid eestlasi, kellest enamus on seal sündinud ning kelle kodumaa on Siberis.

Missugune on Siberi eestlane? Mida peavad Siberi eestlased oma kodumaaks? Milline on nende suhe Eesti ja kodueestlastega? Kuidas on Siber nende kultuuri mõjutanud? Mida arvavad nad oma mitte-eestlastest naabritest? Mida nad arvavad iseendist? Nendele ja teistele küsimustele püüab see raamat vastata.

Raamatus on veel pikemalt juttu maanäljas eesti talupoegade väljarändamisest Siberisse 19. sajandil – 20. sajandi alul, Eesti avalikkuse väga erinevatest suhtumistest sellesse, uute asunduste loomisest, kohanemisest ümberasujaile algselt täiesti võõrastes loodus-, majandus- ja kultuurioludes, sealsest igapäeva-, usu- ja kultuurielust, Siberi eestlaste keelest...

Raamat põhineb autori doktoritööl. Välja on jäetud teoreetiline osa, samuti on koomale tõmmatud teaduslike arutluste mahtu ning lihtsustatud sõnastust, et raamat sobiks laiemale lugejaskonnale. Ning rohkem on lastud rääkida ja oma mõtteid avaldada Siberi eestlastel endil.

Betti Alveri suure tähtpäeva puhul

Karl Muru

Homme möödub 100 aastat meie ühe eriliselt armastatud luuleklassiku Betti Alveri sünnist. 1927. aastal äratas suurt huvi ta iseseisvat teed otsiva tütarlapse romaan "Tuulearmuke", mis tõi noorele autorile kirjastuse Loodus romaanivõistluse auhinna. Üllatas ja põgusat poleemikatki tekitas 1931. aastal avaldatud värssromaan "Lugu valgest varesest", millele järgnes iroonilises või koomilises tonaalsuses poeeme. 1936. aastal ilmunud "Tolm ja tuli" tõstis Alveri silmapaistvaks – ja omapäraseks – lüürikuks Marie Underi kõrvale.

Ent peatselt saabusid katsumusaastad. Uuenenud stiilis 1943. aastal koostatud "Elupuu" jäi sõjasegadikus ilmumata. 1945. aastal võttis vägivõim luuletajalt abikaasa Heiti Talviku, kes hukkus 1947. aastal Siberis. 1950. aastal hülgas pime võim Alveri ja paljud ta saatusekaaslased kirjanike liidust.

Taastati kirjanikustaatus

Aegamisi selguvas ajas taastati Alveri kirjanikustaatus 1956. aastal. Tõlkinud läbemisi ja kunstiliselt saavutusrikkalt Puškini värssromaani "Jevgeni Onegin", usaldas Alver avaldada uusi luuletusi alles 1965. aastal. 1966 ilmunud valikkogu "Tähetund" pälvis üksmeelse tunnustuse. Järgnesid uuenevas stiilis "Eluhelbed" (1971), suur valik "Lendav linn" (1979), "Korallid Emajões" (1986) ja uudseks tervikuks komponeeritud koondkogu "Üle aegade Assamalla" – mõni kuu pärast looja surma 1989.

Alveri põhilises püsivaid esteetilisi veendumusavaldusi rikastas mõnigi kord ajakriitiline münt. Nõnda ka 1975. aastal loodud luuletuses "Kodune kirjandustund", mida ajaleht Edasi ei julgenud avaldadagi.

Lugegem see üle.

Must Vari käib akna taga ja kobab
me korteriust.
Mis uutmoodi õhinaga me uurime
kirjandust!

Me täna ei kisenda huupi:
"Kõik teised on jahupead!"
Teiste peas on ehk teri ja kruupi
ja mõndagi mõttekat head.

Me tahame teada, kas looja
on tõesti piiritult prii?
Kas kiirgavad valgust ja sooja ta
juuksed?
Või pilgud?
Ja pintsak?
Vist pole see nii.

Mõni mees, kel on lokke ja laupa,
kuldprillid
ja puhevil pluus –
muudkui sohiseb köidete kaupa, nagu
oleks tal takud suus.

Mõni teine, kel värsivirves lööb vilkuma
ridade raadium –
näib vilets kui vihmakirves
ja vaheti kõige vaimetum.

Mõnel värsil on vänderjalad.
Mõni mõttemärku ei saa.
Mõned sõnabetoonist palad näivad
hiljemkui märg halvaa.

Võib ju põrkida nagu põrgel.
Võib ju siduda ennast sõlme.
Võib ju väänata
silmi ja suud.
Aga kunst on koletu kõrgel.
Aga kunst on salalik sügav.
Ja kunsttükk
on midagi muud.

Ei vist aita ka viin ega õlu, vitamiinid
ja kohvipaks.
Aina loojate varjatud võlu vahel sähvib
kõik elavaks.

Palju sädinat ära neilt palu.
Just niisama kui sinul ja mul
on hamba- ja südamevalu
igal sündinud laulikul.

Ning ikka on isemahti
neil hoopis hullemat hoolt:
nende uksed käivad kõik lahti
ainult
hingede poolt.

Kiri luuletajalt

Need on õnnelikud hetked, kui lugejal õnnestub luuletaja hingeuksi avada. Kogesin seda, kui olin Alveri 65. sünnipäeva puhul Edasis tõlgitsenud ta luuletust "Kuuljale".

Suur oli mu üllatus, kui sain luuletajalt 26. novembril 1971 lähetatud kirja: "Otsatus kergemeelsuses jätad oma lapsukese kuhugi laadaplatsi lähedale nagu ikka.

Ühel päeval märkad, keegi on su loomakesele peavarju ehitanud – ja veel millise! See pole tavaline tuba, vaid arhitektooniliselt kaunis vaatetorn. Ilma seda ilusat hoonet omaks võtmata lähed muidugi edasi, sest sul endal pole kodu ei kusagil.

Kuid eemalt tagasi vaadates näed tornitipus keerlevat sädet ja oled hetkeks õnnelik."

Heiti Talvik, Betti Alver ja Paul Viiding (kaabuga käes) tõenäoliselt 1930. aastate alguses. *Foto: Eesti Kirjandusmuuseum*

See on armsamaid tunnustusi, mis olen oma teekonnal kirjanduses kogenud.

Ja olen veendunud, et Betti Alveri looming on kirgastavate elamuste allikaks paljudele täna ja kes teab kui kauges tulevikuski.

Kotuse lill
Betti Alver
Koostanud
Karl Muru
Kujundanud
Endla Toots
64 lk
pehme köide

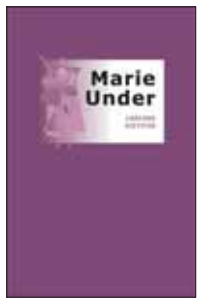

Lauluga ristitud
Marie Under
Koostanud
Karl Muru
Kujundanud
Kersti Tormis
600 lk
kõva köide

Marie Underi luule tähendusrikkust eesti värsikunstis on põhjendatult võrreldud auväärse osaga, mille proosas on saavutanud Anton Hansen Tammsaare.

Underi loometee algas kuidagi kobamisi ja poolkogemata, algul 1901.–1902. aastail Teatajas töötades, kus tema saksakeelsed katsetused Eduard Vilde tähelepanu pälvisid, ja mõni aasta hiljem, kui tema värssidest vaimustunud Ants Laikmaa mõned katsetused autori teadmata varjunime all avaldas. Edasi algas juba kiire ja kindel kasv nii tolle aja kui üldse eesti luule suurimate tippude hulka.

Under elas õnnelikul ajal, nii pikka ja kirjandustihedat perioodi pole Eestis vist rohkem olnudki. Igatahes sai poetess kõikuda läbi mitme rühmituse, mitme moevoolu ja mitme eluetapi, igalt poolt midagi omandades, alati arenedes, nii et mingit seisakut ega sumbumist ta lüürikas ei tekkinudki.

Aja tõrvasel katusel

Valve Raudnask

Esimesel tööaastal Noorte Hääles varjasin hoolega hirmu. Jah, ma olin lapsest peale palju lugenud. Ma olin Tartu Ülikoolis ajakirjanduse eriala lõpetanud. Aga mis see kõik aitab, kui ajapikku selgub, et treid taburette. Ajavad asja ära, aga kellelegi korda ei lähe. Mis nipp see oli, et kui vanaema rääkis muinasjuttu karust, nägin toanurgas karu. Kui kodukäijaist, siis ei julgenud öösel pissile minna.

Mis see on, mis jutule elu sisse puhub?

Viimaseks väljaandeks, kus ma pidevalt kirjutan, jääb kindlasti Elukiri. Kui Elukiri 1999. aasta sügisel ilmuma hakkas, võtsin seda kui saatuse õiglast otsust. Eesti ühiskonnas valitsev tänamatus, vanema põlvkonna mahakandmine – kuni selleni, et kust te üldse võtsite õiguse Vene ajal elada – tegi väga haiget.

See suhtumine ei ole kuhugi kadunud, kuid pole kindlasti enam valitsev. Küpsete inimestega tehakse palju intervjuusid, neilt ühe või teise asja kohta

Valve Raudnask

arvamust küsides. Ja seda ei tee sugugi üksi Elukiri.

Küllap on põhjus selleski, millest ühes vestes kirjutati: "Aga need lapsed, kes lootsid, et õpivad alles toimetuses töö kõrvalt lugema ja kirjutama, langesid muidugi varsti välja."

Ka suurte lehtede tegijad ise on vanemaks saanud.

Kas mina oleksin käitunud teisiti, kui oleksin aastal 1995 olnud 25-aastane? Vaevalt. Aeg on tõrvane katus, millesse iga ajakirjandusvares kinni jääb. Selle kinnituseks üks seik Elukirja aegadest.

Mõned aastad tagasi otsustasin, et ka mina oskan moodsalt kirjutada. Viisin toimetusse umbes sellise loo: "Ta sündis unises Eesti alevis. Nüüd on tema kodu Brüssel. Keeled suus, uued väljakutsed ees." Elukirja peatoimetaja Helle Raidla ütles temale mitteomasega resoluutsusega: "Mine koju ja tule tagasi Valve Raudnaski looga!"

Inimesed, kellega olen Elukirjale lugusid teinud, sündisid ajal, mil "taevas läksid kured ja maa peal undasid rehepeksumasinad". Nii ütles põline põllumees Kalju Tõnurist.

Ja elavad ajas, mida võiks iseloomustada Klara Halliku sõnadega: "Me elame maailmas, kus materiaalsed hüved on primaarsed. Me arendame tootmist paljudel juhtudel selleks, et saaks rohkem kulutada.

Aga me ei jaksa nii palju ära kulutada, loobime asju välja ja reostame loodust. Siis teeme teise ringi peale ja mõtleme uusi tehnoloogiad, et keskkonda päästa. Euroopa tsivilisatsioon rajanes ratsionaalsetele valikutele. See, mis välja on tulnud, on paljudel juhtudel irratsionaalne."

Kirjutasin kõikidest nendest inimestest eeskätt sellepärast, et ükskõik kui tõrvane aja katus nende ajal ka ei olnud, nad on oma peaga mõelnud ja palju ära teinud.

Valve Raudnask on tuntud ajakirjanik, kes töötanud ajalehtedes Noorte Hääl, Õhtuleht, Rahva Hääl, Eesti Sõnumid. Aastail 1995–1999 oli ta Riigikogu liige. Praegu kirjutab artikleid peamiselt Elukirjas, vahel ka Maalehes ja Õpetajate Lehes.

Aja tõrvasel katusel
Valve Raudnask
384 lk
pehme köide

Üks muinasjutt päriselust

Kristiina Kassi "Samueli võlupadi" sai Eesti Lastekirjanduse Teabekeskuse ja kirjastuse Tänapäev korraldatud 2005. aasta lastejutuvõistlusel "Minu esimene raamat" esikoha.

Kuidas "Samueli võlupadi" sündis, millest tuli idee raamat padja alla panna?

Et "Samueli võlupadja" sünniloost rääkida, pean mõtlema ennast umbes 25 aasta tagusesse koolitüdruku ellu. Kuigi olin enamasti tubli nelja-viieline, nägin tihti kurja vaeva reaalainete, ajaloo aastaarvude ja luuletuste päheõppimisega.

Unistasime klassiõdedega ikka, kui hirmus tore oleks, kui õpikut öösel padja all hoides oleks hommikuks midagi sellest iseenesest pähe jäänud – keegi meist oli vist sellisest imest isegi kuskilt lehest lugenud või telekast näinud.

Niisiis tunnistan ausalt üles, et minagi olen oma koolipõlves hea mitu ööd raamatu otsas maganud, eriti enne kontrolltöid, nii igaks juhuks.

Ka on mul siiamaani lapsepõlvest alles õhuke vana sulepadi – mitte et mulle paksemat ei raatsitud osta, vaid et see lihtsalt meeldis mulle.

Kahjuks ei olnud mul raamatu padja all hoidmisest kübetki kasu, see on asjaolu, mis morjendab mind sügavalt veel tänase päevani.

Jutu kuju hakkas võlupadi võtma 2004 kevadel ja soome keeles. Kirjutasin Hyvinkää päevalehe teisipäevasele lasteküljele iga nädal lastejutu, mõnikord lühema muinasjutu, teinekord mitmeosalise järjejutu.

Pikema jutu juures polnud mul enamasti täpset ettekujutust, kuidas see lõpeb ja kui pikk see saab olema. Sageli istusin terve öö vastu esmaspäeva arvuti ees, silmad klaasistunud peas, ja lihtsalt pidin jutule järjekordse peatüki välja mõtlema. Niimoodi sündisid viie targa kassi lugu, Käru-Kaarel, võlupadi ja veel mõned.

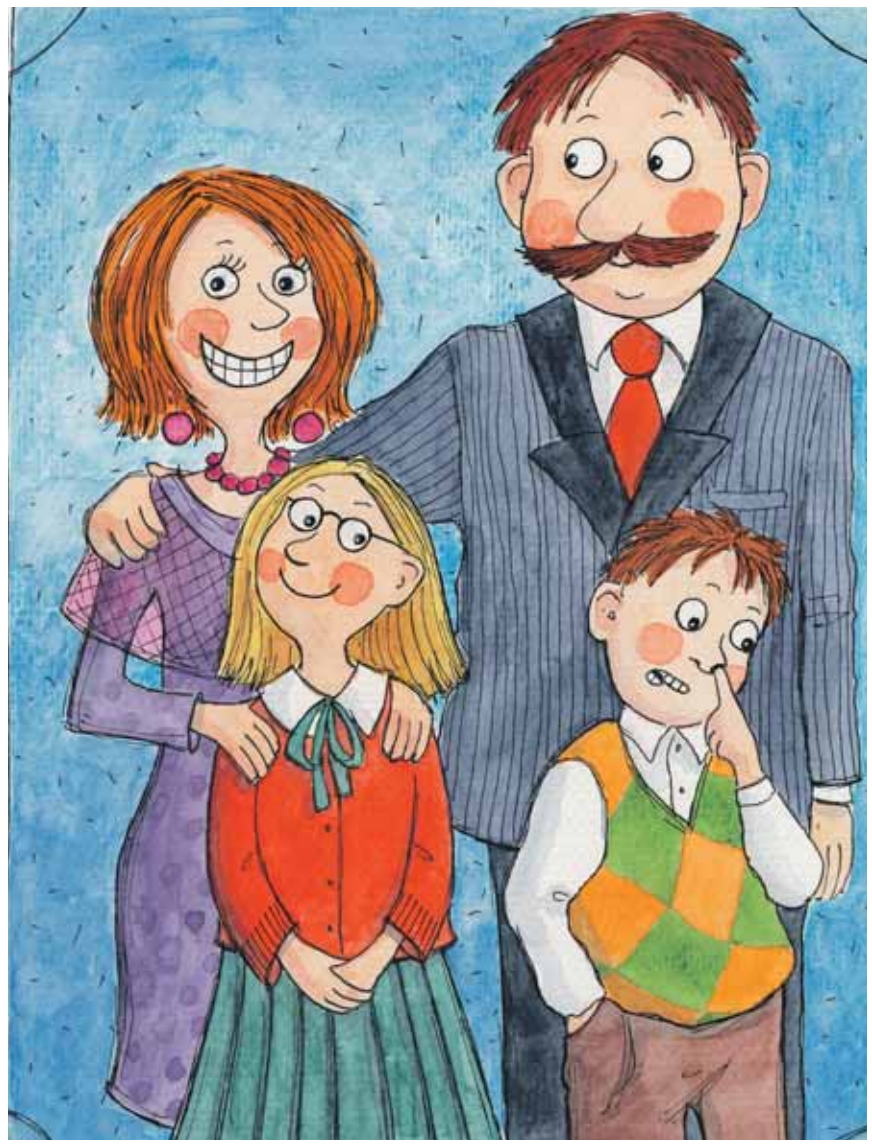

Samuel Seebimulli perekond. Illustratsioon raamatust.

Võlupadja raamat räägib rumalusest ja tarkusest, rahast ja ahnusest, uusrikkusest ja äärmisest vaesusest, laste väärkohtlemisest, abikaasa petmisest ja isegi koerakasvatuse varjupoolest. Kuidas nii ühiskonnakriitiline jutt nooremale koolieale sobib?

Seda, et ühte juttu tõesti päris palju tänapäeva elu negatiivseid nähtusi kokku on sattunud, avastasin ma alles siis, kui käsikirja eesti keelde tõlkisin. See ei olnud mul sugugi omaette eesmärk. Nagu alati, on mu põhieesmärk lastele võimalikult huvitavat ja naljakat lugemiselamust pakkuda, mitte näpuga viibutada.

Noorem laps loeb "Samueli võlupatja" kindlasti teise pilguga kui vanem laps – väiksemale on see ju lihtsalt üks lõbus lugu ja nii ongi hea.

Siiski loodan, et see ka lastevanematele mõtlemisainet pakub. Teemad, mida raamatus puudutan, vaatavad vastu igast ajalehest ja on ka paljudele lastele oma elust kahjuks tuttavad.

Ma ei ütleks, et raamat sellepärast kuidagi sünge ja väiksele lapsele sobimatu oleks. Kõik oleneb sellest, kuidas asjadest kirjutada ja kuidas jutt lõpeb.

Võlupadja raamat lõpeb hästi. Kas on tähtis, et lasteraamatul oleks õnnelik lõpp?

Mida väiksemale lapsele raamat on mõeldud, seda tähtsam on õnnelik lõpp. Suurem laps kannatab muidugi ka kurvema või kurjema lõpu välja, sest ega elus ju ka kõik alati hästi lõpe.

Aga tähtsam kui õnnelik lõpp on siiski see, et raamatust jääks pärast lugemist hea tunne. Siis on mõnus seda hiljem ka teist või kolmandat korda kätte võtta.

Samueli võlupadi
Kristiina Kass
"Minu esimene raamat"
172 lk
kõva köide

Vene perekonnasaagad

Ilona Martson

Tänapäeva vene kirjanduses on Ljudmila Ulitskaja huvitav nähtus. Bioloogiharidusega Ulitskaja (s 1943) esimene teos oli jutukogu ja see ilmus, kui autor ise oli üle viiekümne (1994). Kuid sama raamat ilmus ühel aastal korraga nii vene kui ka prantsuse keeles, kusjuures mitte kusagil nurga taga, vaid suurkirjastuses Gallimard.

Läbimurre välismaal

Kirjaniku läbimurre välismaal tuli seega varem kui kodus. Kaks aastat hiljem sai Ulitskaja lühiromaani "Sonetška" tõlge Prantsusmaal suure Medicite tõlkepreemia. Ja veel viis aastat hiljem, pärast vene Bookeri omistamist Ulitskaja romaanile "Kukotski juhtum", muutus kirjanik korraga kodumaiste lugejate seas ülimalt otsituks.

Mis Ulitskaja juures köidab?

Tänaseks on Ulistkaja raamatute kogutiraaž ületanud miljoni künnise. "Kukotski juhtumist" on vändatud seriaal. Ometi ei ole Ulistkaja raamatud bestsellerid mõiste tavatähenduses. Neid ei saa võrdsustada Akunini, Dontsova või Coelho loominguga. Selles mõttes on kirjaniku arvamine Tänapäeva punasesse sarja igati õigustatud.

Kirjanik Ljudmila Ulitskaja.
Foto © Albert Olivé/EFE/Corbis(Scanpix)

Mis siis Ulitskaja juures köidab?

Kirjanik ise on väitnud, et suur populaarsus üllatab teda, sest lugusid kirjapannes on ta eeskätt näinud lugejatena oma lähedasi sõpru. Tema raamatutes rulluvad lahti 20. sajandi inimeste saatused; terved perekonnatäied elulugusid, kirja pandud väga rikkas keeles, täpselt, suurepärase detailitajuga.

Väikeste ajalugude kirjandus

Ulitskaja tegelaskond ulatub lihtsast usklikust kreeka külanaisest ("Medeia ja tema lapsed") naistearstist akadeemikuni ("Kukotski juhtum"), kusjuures räägitakse lahti ka nende vanemate ja järglaste elu.

Jutustuse tagaplaanil lahvatavad suured ajaloodraamad, mille kõma paratamatult ka tegelaste ellu ulatub. Sõnaga, see on hoogne "väikeste ajalugude" kirjandus neile, keda väsitab postmodernismi "sitt, nikk ja kräkk".

Lemmikud on lühižanrid

Ulitskaja lemmikžanrid on proosa lühivormid – novell, lühiromaan. Kuid žanri lühidusest ei maksa end eksitada. Nagu igasse selle autori teosesse, on ka "Lõbusasse matusesse" kätketud suur perekonnasaaga – ehkki tegu on väga ebatraditsioonilise perekonnaga.

Justkui näitelaval kohtuvad pealtnäha juhuslikus kohas, emigrandist kunstniku New Yorgi ateljees kümned erinevad isiksused, erineva eluloo ja ilmavaatega.

Suured küsimused – pagulase kodumaa-igatsus, käestlastud armastus, valmistumine lahkumiseks – on kätketud ühe kunstniku argiseks suremise looks. Ometi pole see lugu sugugi kurb, vaid pigem helge ja rõõmus oopus.

Ja passib kenasti ühe hüva kirjaniku esimeseks eestikeelseks tõlkeks.

Lõbus matus
Ljudmila Ulitskaja
Tõlkinud Ilona Martson
"Punane raamat"
144 lk

ilmunud

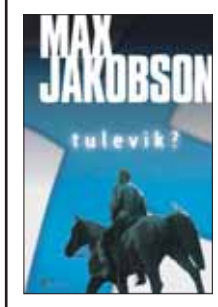

Tulevik?
Max Jakobson
Tõlkinud Erkki Bahovski
160 lk
kõva köide

Tulevikust rääkides võime olla kindlad üksnes selles, et juhtub midagi sellist, mida keegi pole enne oodanud.

Max Jakobson seab oma pilgu tänapäeva ja tulevikku. Jakobsoni ülevaade lähitulevikust ei puuduta ainult Soomet, vaid ta uurib kogu maailma rahvusvahelisest vaatevinklist. Analüüsi keskmes on peale Soome Euroopa Liit, Venemaa, USA, Iisrael ja araablased ning Rootsi ja Eesti.

Max Jakobson (s 1923) on hinnatud diplomaat ja analüütik välispoliitika küsimustes. Eesti keeles on varem ilmunud tema raamatud "Talvesõja diplomaatia" ning "20. sajandi lõpparve".

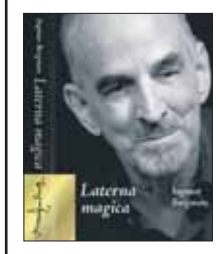

Laterna magica
Ingmar Bergman
Tõlkinud Ülev Aaloe
288 lk
kõva köide

Kuulsa rootsi teatrilavastaja ja filmirežissööri Ingmar Bergmani (s 1918) mälestusteraamatus kujutab autor ennast ja teisi säästmata oma elukäiku, lapsepõlve ja noorust, tööd filmis ja teatris, suhteid naistega, kohtumisi filmikunsti suurkujudega, oma eksiiliaastaid ja kojutulekut.

"Olen liigagi sageli näinud, kuidas mu kolleegid kukuvad areenil kokku nagu väsinud klounid ning kelle lohistavad valgusvihust lavatööliste sõbralikud või põlglikud käed. Mina kergitan kaabut, kui küünin veel kübaravarnani ja suudan omal jalal minema kõndida," ütleb Ingmar Bergman, kes lahkus 2004. aastal lõplikult Stockholmist ja Kungliga Dramatenist, et jääda Fårö saarele kirjatööd tegema.

Teemantvanker
Boriss Akunin
Tõlkinud Veronika Einberg
656 lk
pehme köide

Erast Fandorini austajate liigagi pikk ootus saab läbi. Värskeim, vähemalt kolme tavalise mõõtu Fandorini-lugu "Teemantvanker" koosneb kahest ühtede kaante vahele mahutatud köitest. Esimeses, 1905. aastal toimuvas, käib Vene-Jaapani sõda. Tsushima lahing on mõõdas ja Venemaal möllab salajane heitlus, spionaaž ja diversioonid raudteel, sest Siberi magistraali äralõikamisest piisaks Vene armee võitlusvõimetuks muutmiseks. Transpordi tuiksoone ohutuse eest vastutab konsultandina Erast Petrovitš Fandorin, kes peab paljastama staabikapten Rõbnikovi, seni kättesaamatu Jaapani spiooni. Teises köites on esimese eellugu, milles noor Fandorin on 1878. aastal nimetatud Jaapanisse asekonsuliks.

ilmunud

Maalikunsti ajalugu
Anna-Carola Krauße
128 lk
pehme köide

Arhitektuuri ajalugu
Jan Gympel
120 lk
pehme köide

Selle sarja raamatud on mõeldud lugejale, kes soovib saada kiiret, kuid põhjalikku ülevaadet kultuuriajaloo oluliste teemade kohta. Info on toodud kronoloogilises järjekorras ning edastab põhiteadmisi, kirjeldades ajastute tähtsamaid suundumusi, teemasid ja tegijaid. Igas raamatus on üle 150 värvilise illustratsiooni ning ajateljed ajastute iseloomustamiseks.

"Maalikunsti ajalugu" on rännak läbi kunstiajaloo, mis viib meid renessansist ning da Vincist ja Michelangelost tänapäeva ja Andy Warholini.

"Arhitektuuri ajaloo" teekond algab esimestest Muinas-Egiptuse haudehitistest ja Vana-Kreeka templitest kuni Euroopa tänapäevaste postmodernistlike arhitektuurisaavutusteni.

Teos annab ülevaate ühiskonna arengust ja selle perioodidest, samuti paralleelselt tekkinud suundadest maalikunsti ja ehituskunsti ajaloos. Raamatu lõpus toodud sõnastik aitab keerulistes terminites orienteeruda, nimede loetelus tuuakse olulised faktid tähtsamate kunstnike ja arhitektide kohta.

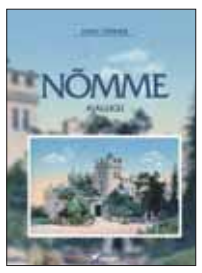

Nõmme ajalugu
Leho Lõhmus
272 lk
kõva köide

Ajaloolane Leho Lõhmus toob lugejate ette Nõmme ajaloo eri etapid. Kuni 1940. aastani arenes Nõmme sisemise loogilise skeemi järgi: väljasõidukoht, suvituskoht, alev, linn. Siis tallati kogu eelnev areng põrmu: ebamäärase staatusega linnaosa, linnarajoon ja… ühe linnarajooni määratlemata osa.

Sarnased muutused toimusid nõmmelase staatuses. Algul organiseerimata suvitajad, seejärel järk-järgult ühe rikkama seltsieluga alevi-linna kodanikud…

Üürnikest rentnikeks ja seejärel majaomanikeks, vastavalt majandusliku jõukuse kasvule.

Ning siis… õigusteta inimmass, keda võis arreteerida, küüditada, tappa. Nõmme oli muutunud kogu Eesti riigi mudeliks, kumbki ei määranud enam oma arengut.

Nõmme kui terviku käsitlemise kõrval on raamatus juttu ka Nõmme asumite tekkest ja arengust, et seeläbi mõista paremini Nõmme teket ja arengut ning väärtustada nõmmelaste silmis siinseid ajaloolisi kante, nende omapära ja nimesid.

Raamatu viimane osa käsitleb Nõmme uut elavnemist, mis sai alguse Eesti riigi taastamisega.

Nägemus: Punamütsike

Viive Noor

Maailmas toimuvat küll globaliseerumine ja erinevate kultuuride segunemine, aga kui ma võtan kätte mõne lasteraamatu, siis suure tõenäosusega suudan ma öelda, mis riigi kunstnik on selle illustreerinud.

Erinevatel maadel ja rahvastel on välja kujunenud üsna isemoodi illustratsioonikunst. Sageli on raske seda sarnasust sõnadesse panna. See on pigem tunnetatav. Muidugi on kõikide kunstnike käekirjad erinevad, aga mingi isemoodi sarnasus läbib siiski nende töid. Kommertskunst jääb kõikjal kommertskunstiks ilma igasuguste huvitavate nüanssideta ja on tõepoolest nn rahvusvaheline.

Itaalia stiilis raamat

Eks kaugelt paista paremini ja seetõttu on mul raske näiteks eestlaste illustratsioone ühendavaid jooni leida, kuigi kaugemal olijad väidavad, et need jooned on täiesti olemas. Aga itaalia stiili tunnen ma ära küll. Õigupoolest ei ole Itaalias ühte ja ainukest stiili, neid on vähemalt kaks või isegi kolm.

Eelmisel aastal andis kirjastus Koolibri välja ühe stiilipuhta "itaalia raamatu" Anna Laura Cantone vaimustavate piltidega. See oli "Puhevil pruut". Nüüd on ilmunud Stefano Morri illustreeritud "Punamütsike", mis ei ole ehk küll päris iseloomulike itaaliapäraste piltidega, aga kaldub siiski teise tüüpilise Itaalias viljeldava stiili poole, mille kuulsamateks esindajateks on Nicoletta Ceccoli ja Octavia Monaco.

Tundlik pildikeel

"Punamütsikest" sirvides meenus mulle, et algselt olid muinasjutud mõeldud täiskasvanuile ja lastejuttudeks hakkasid need muutuma alles 19. sajandil. See raamat ei ole minu meelest tüüpiline lasteraamat. Lugedes teksti ja vaadates pilte tabasin sama sõnumi, mis oli algselt täiskasvanuile mõeldud jutus. Tõsi, otseütlemise asemel oli sõnum aimatav. Lapsevanemad ei tohiks sellest kohkuda, sest tegemist on siiski ennekõike lasteraamatuga ja erinevate kihtide olemasolu pole ilmaski kahjuks tulnud.

Stefano Morri illustratsioon "Punamütsikesest".

Stefano Morri pildikeel on tundlik ja romantiline. Välditud on eredad, puhtad toonid. Koloriit on pehme, soe ja – kangesti tahaks rõhutada – itaaliapärane. On palju erinevaid rohekaid toone eredast rohurohelisest oliivipuude hallikani, lisaks murtud pruunikad, kollakad, punakad.

Pilte vaadates tekkis kohe kahtlus, et tõenäoliselt on Stefano Morri õppinud hoopis midagi muud kui illustratsioon. Nii oligi. Urbino Riikliku Kunstiinstituudi diplomi sai ta graafikuna (täpsemas sõnastuses graveerija, mis vihjab teatud trükitehnikate süvendatud õppimisele).

Raamatu formaat on õnneks piisavalt suur, et anda aimu kunstniku vabast ja laiast joonest. Stefano Morri armastab üldistada. Tema piltidel muutub puu puu sümboliks, lill lille sümboliks, lind linnu sümboliks. Ükskõik kui hoolega ma ka püüdsin tema puudes midagi konkreetset tabada, sümboliteks need jäidki.

Piltide hõredus võib esialgu tekitada võõristust. Aga vaadake, kui hästi annavad need pildid edasi meeleolu! Salapäraselt sahisev rohi, õie juurest õie juurde kiirustav Punamütsike, vanaema nahka pistva hundi varjupilt, soojust ja hellust kiirgav Punamütsikese ja vanaema kohtumine jne.

Erinevad pildid arendavad loovust

Ehkki lapsed hindavad ja armastavad detailirikkaid illustratsioone, ei pea ju kõik raamatud ühtmoodi olema. Mida erinevamaid pilte laps näeb, seda enam need teda arendavad (eeldusel muidugi, et need on head pildid). Ta õpib nägema ja mõistma, et ühte ja sama sõnumit võib edasi anda mitut moodi ja ükski neist pole vale. Erinevate kunstnike käekirjade nägemine arendab lastes loovust, detailide puudumise korvab laste endi fantaasia.

Punamütsike
Nicola Cinquetti, Stefano Morri
32 lk
kõva köide

Venemaa hiilgus ja hukk

Nüüd, mil on ilmumas minu raamat "Kahepäise kotka tiiva all", mis käsitleb Vene impeeriumi kujunemise ja hukkumise ajalugu, saan ma aru, kui sügavalt isiklik ja lähedane see teema mulle tegelikult on.

Peale selle, et mul – vähemalt oma arust – õnnestus ära näidata, miks üks kristlik suurriik äkitselt 20. sajandi alguses põrmu varises, jõudsin ma endalegi üllatuseks selgusele oma kohatuses kaasaegses elus ja ühiskonnas 21. sajandi alguses, klassideta ühiskonnas, väikeses euroliidu liikmesriigis. Asi pole üldse minu mittekohanemises Eesti ühiskonda, vaid oskamatuses elada uues, kaasaegses maailmas. Tunneksin end võõrana ükskõik kus, isegi praegusel Venemaal.

Et enesemääratlus ja -tunnetus on inimesele väga tähtis, on tore lõpuks mõista, kes ma siis tegelikult olen. See tõdemus saabus ja kinnistus mõni aeg pärast raamatu käsikirja üleandmist kirjastusele. Vastus on lihtne. Tuleb

Jüri Kotšinevi miniskulptuur – Peeter Suur.

välja, et minu näol on tegemist olematu keisririigi alamaga. Ei rohkem ega vähem. Vana riiki ju pole enam ammu, aga mina olen. Olen tolleaegse mentaliteedi ja elukorralduse ihaleja ning kandja, sest teisiti elada ei oska ega tahagi.

Need tõdemused kannavad endas kaudset vastust ka küsimusele, miks kirjutasin mahuka ülevaate riikluse kujunemisest Venemaal. Minu ajalooline mõtisklus viib lugeja varasest Rjurikuaegsest Venemaast Moskva suurvürstiriiki ning sealt edasi Vene tsaarivõimu aegadesse kuni impeeriumi tekkimise ja kõrgajani. Raamat lõpeb Vene impeeriumi huku kirjeldusega, kuni viimase keisri Nikolai II ja tema perekonna mõrvamiseni 1918. aastal.

Juba aastaid enne raamatu kirjutamist otsisin vastuseid küsimusele, MIKS sai selline hiigelriik nagu Vene impeerium nii lühikese ajaga ja nii täielikult kaduda. Raamatu lõpus ma selle vastuse enda arvates ka leidsin.

1917. aasta putšijärgset aega minu raamat ei käsitle. Oli küllalt ajaloolasi, kes kirjutasid riiklikul tellimusel Venemaa ajaloost igasuguseid muistendeid, mida nimetati nõukogude ajalookäsitluseks.

Mina saan nüüd lõpuks sõna, et avaldada oma käsitlus minu ajaloolisest kodumaast Vene keisririigist, kelle alamana ma end siiamaani tunnen. Selleks ei tee mind mitte mingid dokumendid või juriidilised sätted, vaid see isamaaarmastus, mis elab minu südames.

Raamat on illustreeritud fotodega minu miniskulptuuridest – tolle kadunud ajastu valitsejatest ja sõjameestest.

Jüri Kotšinev

Kahepäise kotka tiiva all
Venemaa hiilgus ja hukk
Jüri Kotšinev
392 lk
kõva köide

Piparkookide kaunistamisest Pulitzeri auhinnani

Liis Nigu

Edmund Valtman (31. mai 1914 kuni 12. jaanuar 2005) on Eestis sündinud ja Ameerikas oma loomingulisse tippu jõudnud karikaturist. Tema käekirja ja stiili on kirjeldatud kui peent ja euroopalikku, mis pani aluse uue laine karikatuurile Ameerikas. Ameerikasse saabudes oli Valtman Eestis juba tunnustatud karikaturist. Tema esimene teos ilmus trükis 31. mail 1931 ajakirjas Laste Rõõm.

Kuidas aga sündis idee temast kirjutada ja kuidas materjal raamatuks vormiti, meenutab raamatu autor Heiki Raudla. 1990. aastal leidis ta juhuslikult mahukat teatmeteost "Who's who in America 1964–65" lehitsedes read Edmund Valtmanist. Seda üllatusfakti lähemalt uurides kerkis pinnale üha uusi huvitavaid leide, mis lõpptulemusena jõudsid kahe mehe, Heiki Raudla ja Edmund Valtmani koostööna kaante vahele.

Heiki Raudla kirjutab: "Võtkem seda raamatut kui mälestuskildudest kokku pandud mosaiiki ühest elust." Kuid tegelikult ei saa ühestki inimesest kirjutada raamatut, ilma et ei puudutataks laiemat inimeste ringi, rahvast ja tema saatust.

Edmund Valtmani lugu algab tsaariajal ja jõuab välja taasiseseisvunud Eestisse. Põhilise elamuse saab lugeja Edmund Valtmani enda kirja pandud memuaaridest, päeviku väljavõtetest ja ilmunud artiklitest. Kuigi kõige suurema kuulsuse tõid talle tema karikatuurid, on ta ka suurepärane sõnaseadja. Oma elu "melanhoolses ajajärgus" (Valtmani sõnad) on ta pöördunud ka luuletamise poole, et väljendada tundeid ja emotsioone elatud elu ja kaotatud sõprade mälestuseks.

Edmundi pagarist isa kasutas oma kunstiannet piparkookide-tortide kaunistamisel ja andis selle edasi ka oma lastele. Pere vanimast pojast Felixist sai kirja- ja raamatukunstik, kes mõnikord joonistas ka karikatuure ja šarže. Teine poeg, Helmuth Fromhold, oli andekas karikaturist (kasutas varjunime Have), raamatuillustraator, meisterlike šaržide joonistaja ja vestekirjanik. Edmund, pere noorim poeg, oli seega samast puust, ent saatus kinkis talle kõige pikema elurännaku ja võimaluse ennast jäädvustada Ameerika karikatuurilukku ja ühtlasi ka saja maailmakuulsa eestlase nimistusse.

"Hiljem – mu "suur vend" jälgib mind."

Edmund Valtmani karikatuur endast ja abikaasa Helmist (1965).

Valtmani mälestuskilde lapsepõlvest Tallinnas, kolimistest ja tollasest poliitilisest olukorrast on huvitav lugeda, ehkki need ei ole kirja pandud kronoloogilises järjekorras. Siin on ka meenutused valusast lahkumisest kodumaalt 1944. aastal ja sellest, kuidas võõrsil üha uuesti ja uuesti tuli algusest alustada.

Edmund Valtmani elust ja raamatust rääkides ei saa kuidagi mööda tema elu armastusest, abikaasa Helmist – nende teineteisele elamise loost.

Edmund oli just kutsutud tööle Viljandi 4. diviisi staabi joonestajaks ja sealsamas töötas masinakirjutajana Helmi Grünberg. Ta oli musikaalne, konservatooriumis õppinud, kena ja heal järjel olnud perest pärit tütarlaps, kes oli saanud juba lapsena tunda, mis tähendab pankrot. See kasvatas temas alalhoidlikkust ja alatist kartust kõik saavutatu jälle kaotada.

Edmund ja Helmi abiellusid 17. juulil 1943. aastal. (Huvitaval kombel juhtus nii, et Valtmanid jõudsid pärast paljusid aastaid Eestisse tagasi just oma pulma-aastapäeval, 17. juulil 1992.) Helmi oli pealehakkaja, julge ning abivalmis inimene. Pärast abikaasa surma tundis Edmund Valtman end üksi ja jõuetuna.

Raamatu koostaja Heiki Raudla on Edmund Valtmani mälestusi ja päevikukatkeid täiendanud daatumitega Valtmani elust, valikuga tema artiklitest, kõnedest ning luuletustest. Lisades on toodud andmed Valtmani karikatuuri- ja maalinäitustest ning illustreeritud ja kujundatud raamatutest, samuti Valtmanile antud karikatuuri- ja graafikaauhindadest. Samuti antakse ülevaade Pulitzeri auhinna tekkest ja laureaatidest.

Karikatuurid ja šaržid siin raamatus jõudis lugeja jaoks välja valida enne manalateele minekut Edmund Valtman ise.

Vastilmunud raamatu saatesõnad on kirjutanud Eesti Teaduste Akadeemia liige Peeter Tulviste.

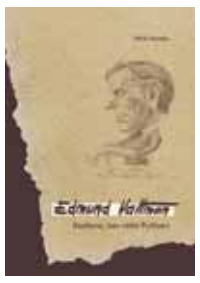

Edmund Valtman. Eestlane, kes võitis Pulitzeri.
Heiki Raudla
204 lk
kõva köide

Vali õiged võtted – ja valitsedki maailma

Nüüd on olemas raamat, mis õpetab, kuidas igaühest – nii minust kui sinust – võib saada maailma valitseja. Eriti suur võimalus on aga just neil, kes peavad selliseid ameteid nagu raamatupidaja, kokk, parkimiskontrolör, sisustuskunstnik, arvutiprogrammeerija, filmirežissöör või müügimees.

Raamatu autor André de Guillaume, kes, vaatamata oma 1973. aasta riigipöördekatse läbikukkumise kibedale kogemusele, on otsekui loodud tulevaseks diktaatoriks ja siinjuures soovib ta oma teadmised, kogemused ja oskused anda edasi neile, kes veel kahtlevad oma võimetes või ei oska valida parimat taktikat võimu haaramiseks.

Ajaloost on siin eeskujuks võtta päris pikk nimekiri kuulsaid diktaatoreid.

Väiksesse käsiraamatusse, mida autor soovitab päev päeva järel korrata ja pähe õppida, on koondatud lühidalt ja väga arusaadavalt nende suurmeeste pärand, saavutused ja ka nõrkused.

Kui nüüd lugeja jääb mõtlema, miks tal üldse oleks vaja maailma valitseda, leiab ta ka sellele küsimusele siit kergesti küllalt hea vastuse. Edasi tuleb valida vaid õiged võtted – ja ongi asi tehtud.

Ja mis saab edasi? Mida saavutatud võimuga peale hakata? Ärge muretsege, ka need võimalused on käsiraamatus olemas!

André de Guillaume'i meeldivalt moraalitu raamat jutustab suurtest võimumängudest igale eale ja maitsele arusaadavalt.

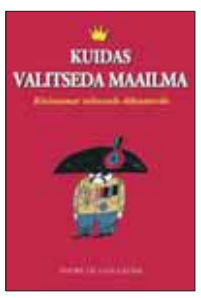

Kuidas valitseda maailma
Käsiraamat tulevasele diktaatorile
André de Guillaume
Tõlkinud Raul Kilgas
144 lk
pehme köide

ilmunud

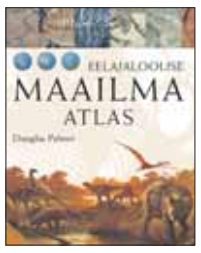

Eelajaloolise maailma atlas
Douglas Palmer
Tõlkinud Juho Kirs, Toivo Lodjak, Mare Isakar, Merike Mölder
224 lk
kõva köide

Maa ja kogu sellel olev elu kannavad endas oma arenguloo tunnusmärke, ja mida rohkem areneb teadus, seda paremini osatakse neid lugeda. Protsesse, mis on kujundanud maailma palet viimase 620 miljoni aasta vältel, illustreerib "Eelajaloolise maailma atlases" põhjalikele geoloogilistele uuringutele tuginev suurepärane kaardiseeria.

Raamat ei räägi niipalju sellest, kus miski on, vaid pigem sellest, kus miski oli, mitte niivõrd tänapäeva asukatest, kuivõrd mineviku hämmastavatest elukatest, kes asustasid Maad aegade koidikust alates.

"Eelajaloolise maailma atlas" annab kompaktse, faktitiheda ja rikkalikult illustreeritud ülevaate sellest, mida me oma planeedi minevikust tänaseks teame. See on kõige põhjalikum ja visuaalselt mõjusaim teatmeteos, mis selles valdkonnas seni eesti keeles ilmunud. Samal ajal on materjal esitatud nii, et sellest arusaamine ei nõua erialaseid eelteadmisi ning on jõukohane ka kooliõpilastele. Faktikogu selgitab geoloogia, paleontoloogia ja stratigraafia keerulisi ideid ja alustõdesid, annab lühikese ülevaate "Maa teaduse" arenguloost ja arendajatest viimase 200 aasta jooksul.

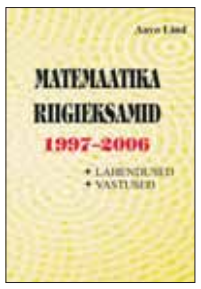

Matemaatika riigieksamid 1997–2006
Aavo Lind
192 lk
pehme köide

Kogumik sisaldab Eestis toimunud matemaatika riigieksamite kõigi variantide ülesandeid koos lahendustega. Raamatu autor Aavo Lind on armastatud õpetaja, paljude õpikute ja väga populaarsete "Ilo koduõpetajate" autor. Raamat sobib gümnaasiumiõpilastele ja riigieksamiteks valmistujatele. Autor tuletab meelde, et peaaegu igale ülesandele on olemas mitu õiget lahenduskäiku. Nii on ka selles raamatus mõnel ülesandel neid rohkem kui üks.

Roheline tuli
Katri Smitt
40 lk
pehme köide

Kirjastus Ilo on koostöös maanteeametiga välja andnud algklassidele ja lasteaedadele sobiva kaardimängu "Roheline tuli", mis toetab 2. klassi õppeprogrammis ette nähtud liiklusteemat. Mängukaartidel on liiklusmärgid, nende nimetus ja käitumisjuhis. Mäng ise sarnaneb "Mustale notsuga", kuid soovitud kaardi küsimiseks peab teadma sellel oleva liiklusmärgi nime ja käitumisjuhist.

ilmunud

Hea aasta
Peter Mayle
Inglise keelest tõlkinud
Riina Jesmin
216 lk
kõva köide

Kui Peter Mayle on seni kirjutanud hurmavaid mälestusteraamatuid inglasest Prantsusmaal ("Elu Provence'is", "Tagasi Provence'is" jt), siis sedakorda on tegemist romaaniga. Muidu kulgeb lugu juba tuttaval maastikul. Raamatu peategelane finantsist Max Skinner avastab end ühel ilusal päeval ilma töökohata ning otsustab sõbra soovitusel asuda elama Avignoni, mõisa, mille onu talle pärandas.

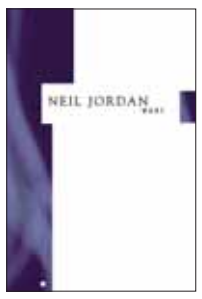

Vari
Neil Jordan
Inglise keelest tõlkinud
Krista Kaer
Sari "Tele2. Valitud palad"
374 lk
kõva köide

Tuntud iiri filmirežissööri ja kirjaniku raamat on poeetiline tagasivaade nelja inimese koos veedetud lapsepõlvele ja noorusele. Raamatus vilksatavad läbi paljud iiri kirjanduse suured teemad: minevikupained, I maailmasõda, anglo-iiri mõisnike ja kohalike talupoegade erinevused ja kokkupuuted.

Dumas' klubi
Arturo Pérez-Reverte
Hispaania keelest tõlkinud
Kai Aareleid
376 lk
kõva köide

"Dumas' klubi" on mitme paralleelse tegevusliiniga teos, üks neist puudutab Dumas' klubi ja Alexandre Dumas' "Kolme musketäri" haruldast käsikirja, teine tuntud bibliofiili püüdlusi saada endale 17. sajandi käsiraamat, mille abil saatanat välja kutsuda. Lucas Corso on mees, keda kutsutakse mõlema teksti autentsust kontrollima. Mida rohkem ta asjasse süveneb, seda segasemaks lood lähevad,

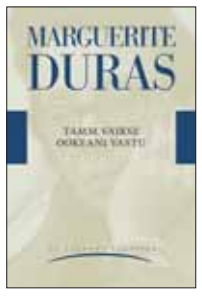

Tamm Vaikse ookeani vastu
Marguerite Duras
Prantsuse keelest tõlkinud
Triinu Tamm
Sari "20. sajandi klassika"
224 lk

Marguerite Durasi (1914–1996) romaan "Tamm Vaikse ookeani vastu" on lugu prantsuse neiust ja tema perekonnast Prantsusmaa poolt koloniseeritud Indohiinas. Ja eelkõige on see raamat emast, kes võitleb oma laste nimel ennastunustavalt vaesuse, asumaa korrumpeerunud ametkonna, koguni Vaikse ookeaniga.

Keskaja linlaste igapäevatoimetused

Ivar Leimus
Ajaloomuuseumi teadur

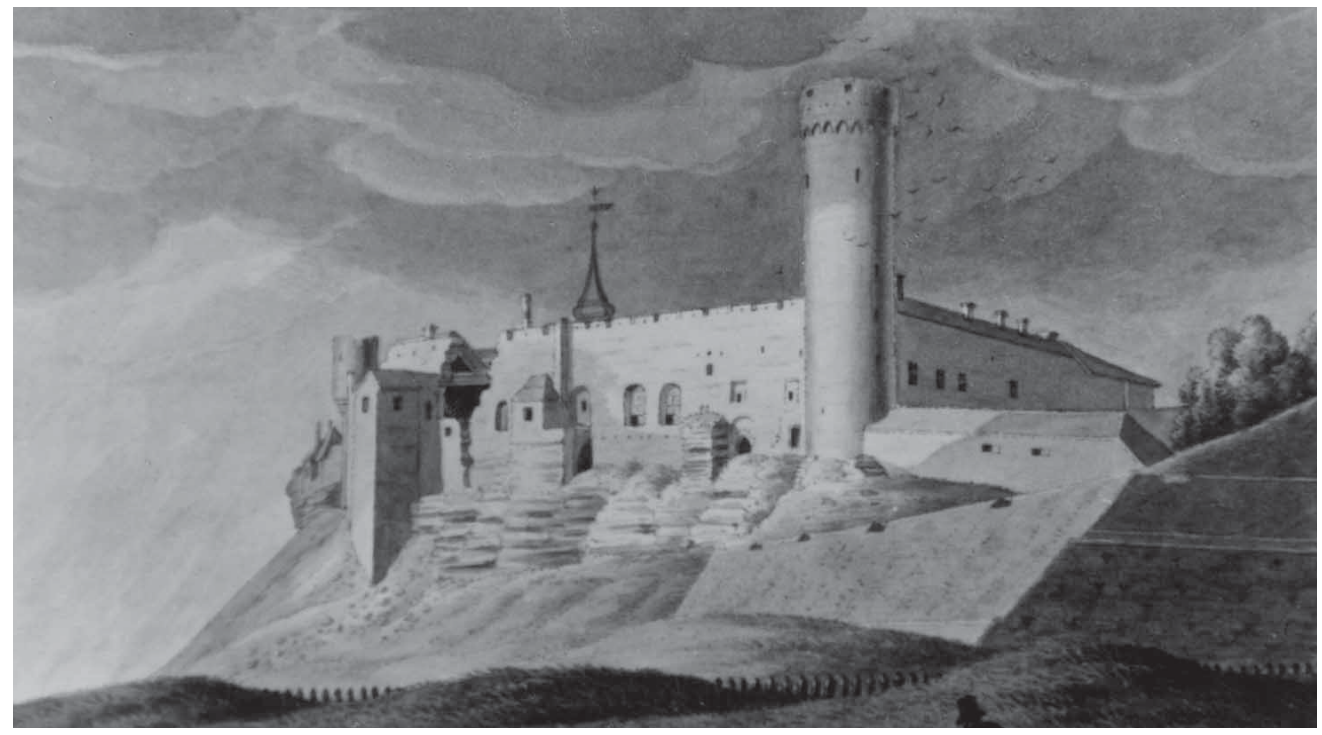

Toompea linnus. *Repro TLA fotokogus.*

Kümme keskaegset tallinlast astuvad lugeja ette raamatus, mille autorid on kolm eesti noorema põlve ajaloolast – Tiina Kala, Juhan Kreem ja Anu Mänd. Need kümme võluvat teksti võiksid sama hästi moodustada noorkirjanike novellipõimiku, sedavõrd ladusalt on Kleio jüngrid oma sõnu seadnud. Kuid juba lehekülje kujundus tüseda joonealuse viiteaparaadiga reedab, et tegemist on süvauurimusega, mille aineseks keskaja inimene.

Kaheldamatult on selle koostamisel eeskujuks olnud meil Eestiski avaldatav rahvusvaheline sari, mis vaatleb mitmesuguste elualade inimesi eri ajalooetappidel – antiikmaailmas, keskajal, barokiajastul jne. Ent tegu pole pelgalt välismaise formaadi rakendamisega kohalikes oludes. Kui viidatud sarja inimene on pigem üldistus, tüpaaž, siis Eesti ajaloolaste sihtmärgiks on päriselt elanud ajaloolised argiisikud. Nende nimed on praegugi tallel raearhiivi paberites ja pärgamentides, nende jalg astus kunagi samadel tänavatel, kus kulgeme meie. Tallinna vanalinnas ei eksiks nad ära tänagi.

Kleio on kitsi

Paraku ei kuulu Kleio heldeimate muusade sekka. Ehkki Tallinna rae keskaegne arhiiv on Põhja-Euroopa omasuguste seas üks kõige paremini säilinuid, ei tähenda see ometi, et sealseil riiuleil ootaksid uurijaid muistsete biograafiate virnad. Keskajal käis asjaajamine suuresti suuliselt. Vaid aegamööda kasvas kirjutatud sõna kaal ja maht. Seetõttu ei saa me liikuda ajas tagasi liiga kaugele ja kõik raamatus esitatavad elud möödusid 15., eriti aga 16. sajandil. Liiati pole aeg halastanud ka Tallinna dokumentidele, millest tänaseks on alles jäänud vaid murdosa. Nii on need elulood sündinud hoolsa töö tulemusel, ammutatud laialipuistatud allikaist ning kokku pandud pisipudemetest.

Mõistagi ei kajasta allikad portreteeritavate elukäiku sünnist surmani ühesuguse põhjalikkusega. Rohkem leidub andmeid nende tegusamatest elujärkudest ja ametialastest toimetustest, lapse- või vanaduspõlve kohta midagi teada saada on aga peaaegu võimatu. Küll oli inimese surm see, milleks valmistuti juba eluajal. Testamendiga avaldas tallinlane viimset tahet oma maise vara kohta, mistõttu ajaloolase jaoks on just see allikaliik eriti paljutõotav.

Pilt minevikumeeste CV-st jääks aga väheütlevaks ilma laiema taustata. Seetõttu kaasneb iga elulooga sügavam sissevaade keskkonda, mis ümbritses meie keskaegseid kaaslinlasi, valdkonda, milles nad tegutsesid.

Bürgermeistrist sadamavahini

Saagem siis nendega tuttavaks: bürgermeister Cost van Borstal, komtuur Paul von Steinen, kaupmees Hans Bouwer, kullassepp Hans Holtappel, seegi eestseisja Johan Kullert, linnakirjutaja Reinold Korner, palgasõdur Ernst von Minden, dominiiklane vend Lucas, koguduse vaimulik Ludeke Karwel, sadamavaht Hans Stolmaker.

Valik annab läbilõike omal ajal tooni andnud elualadest, nagu linna valitsemine, poliitika ja sõjandus, lubab jälgida, millel põhines linnaelu majanduslikult, uurida, kuidas olid korraldatud selle praktiline ja religioosne külg.

Kes on kes

Mõnigi mõiste vajab tänase lugeja jaoks lähemat seletust. Nii oli bürgermeister tähtsamaid raehärrasid, raad ise aga linna võimu-, valitsemise, kohtu- ning esindusorgan, keskaegne *all in one*. Raehärra amet tähendas au, mitte raha, seda võisid pidada vaid suurkaupmehed.

Komtuur oli kõrge orduametnik, ordu, täpsemalt Saksa Ordu Liivimaa haru aga tugevaim poliitiline ja sõjaline võim Liivimaal. Ordualasid valitsesid komtuurid ja foogtid, kes allusid vaid ordumeistrile. Tallinna komtuuri loeti neist üheks tähtsaimaks.

Kaupmehed olid meile tulnud sageli kusagilt mujalt, eeskätt Vestfaalist või Põhja-Saksamaalt. Siin astusid nad kõigepealt vallalisi kaupmehi ühendanud Mustpeade vennaskonda. Naisevõtu ja kodanikuvande andmise järel said neist enamasti Suurgildi liikmed. Tallinna kaupmeeste haare oli lai, sidudes Venemaad Lääne-Euroopaga.

Kullassepad moodustasid Liivimaal käsitööliste jõukaima eliidi ning kuulusid Kanuti gildi. Oma skraad (põhikirjad) said nad juba 14. sajandi teisel poolel. Eestlaste võtmine Tallinna kullassepaks oli sõnaselgelt keelatud.

Seek oli keskaegne hoolekandeasutus, mitte üksnes haige- ja vaestemaja linna heidikutele, vaid ka pansion igale soovijale, kes sissemakstud kapitali intresside eest jäi sinna kostiliseks. Seegi eestseisja ülesandeks oli arvepidamine selle rahaliste vahendite üle, alama personali palkamine ning nende ja moraali järele valvamine.

Kirjutaja oli keskaegses Tallinnas ametnik, kelle ülesannete hulka kuulus rae jooksva asjaajamise pidamine ja juriidilise kaaluga tekstide koostamine. Sageli tegutsesid kirjutajad ka notaritena, mis eeldas korralikku ülikoolihariduist.

Palgasõdureid hakati Euroopa sõdades kasutama juba 12. sajandil, iseäranis professionaliseerus sõjapidamine aga hiliskeskajal. Tallinnas kuuluvad esimesed teated palgasõduritest 14. sajandisse, nende palkamine hoogustus 15., eriti aga 16. sajandil.

Dominiiklaste ordu sai paavsti kinnituse 1217. aastal, Tallinna jõudsid esimesed kerjusvennad arvatavasti 1239. aastal Taanist. Nende Tallinna konvent kuulus Taani provintsi, kuid 1517. aastal ühendati Saksi provintsiga. Erinevalt kloostrimunkadest ei kirjuta dominiiklaste reeglid ette suletud kloostrielu, vaid jutlustamist nii linnas kui ka maal.

Koguduse vaimulik ehk kirikhärra oli kiriku peavaimulik, kelle õlul lasus oma kirikus sakramentide jagamise õigus ja kohustus. Tallinnas oli selliseid kirikuid kolm – Niguliste, Oleviste ja Pühavaimu, neis kõigis peeti juba katoliikluse ajal ka eestikeelseid jutlusi.

Sadamavaht kuulus nii-öelda raeteenrite hulka, tema ülesanne oli muuli ja meremärkide, nagu ka rae väheste laevade valvamine ja korrashoid. Ühtlasi jälgis sadamavaht, et ükski kaup ei jääks tollimata.

Niisugune valik siis seekord. Kas jääme nüüd ootama kümmet rootsiaegset narvakat?

Kümme keskaegset tallinlast
Tiina Kala, Juhan Kreem, Anu Mänd
328 lk
kõva köide

Loomade maailma avastama!

Tunnustatud noor loodusfotograaf Sven Začek on Eesti metsades loomadega väga tihti kokku juhtunud ning neid kohtumisi ka jäädvustanud. Sellest raamatust võibki lugeda põnevaid lugusid ja vaadata fotosid autori kohtumistest metskitsede, rebaste, jäneste, kobraste, põtrade, metssigade, saarmaste ja huntidega.

Sven Začek on fotograafiaga tegelenud alates 2001. aastast ning selle aja jooksul saanud auhindu nii Loomafoto kui ka Looduse Aasta Foto konkurssidelt. 2005. aastal võitis ta Loomafoto konkursi peaauhinna ja 2006. aastal tuli Looduse Aasta Fotol loomapiltide kategoorias teisele kohale.

Foto raamatust "Kohtumisi metsloomadega".

"Raamatusse kogutud lood jutustavad elukatest, kellega mul on koos veedetud aja jooksul teatud kontakt tekkinud. Keda ma olen otsinud ja kes on mulle ise ennast näidanud," ütleb Sven Začek. "Metsas käimine on nauding omaette, kuid minu jaoks on nauding seda suurem, kui ma inimese jaoks üksildases kohas satun kokku loomadega, kes seal iga päev liiguvad ja end sugugi mitte üksi ei tunne. Usun, et raamat suudab süstida entusiasmi ka loodusesõpradesse, kes seda loevad. Et tekib soov uurida looduse kirjutatud raamatut ja tõlgendada seda vastavalt oma arusaamadele. Nii et – loomade maailma avastama!

PS Kõik pildid raamatus on metsikutest ja vabadest loomadest ning lindudest. Pildile on nad tulnud omal vabal soovil."

Kohtumisi metsloomadega
Sven Začek
160 lk
kõva köide

1001 albumit! Kes neid kuulata jõuab?

Peeter Mikkov

Väga vähesed vist, aga selles polegi küsimus. Kogumiku eessõnas ütleb maineka popmuusikaajakirja Rolling Stone asutajatoimetaja Michael Lydon: ”Ma tean, et avastate tosinaid oma lemmikuid selles tohutus albumite galaktikas, ning loodetavasti, lehitsedes seda siin, saate inspiratsiooni, et välja otsida veel tosinajagu plaate, mis võiksid saada teie lemmikuteks ja mida te ilma raamatuta “1001 albumit, mida elu jooksul peab kuulama” poleks ehk leidnudki.”

U2. Foto raamatust “1001 albumit”.

Mosaiik

Lehitsemine on erinevalt enamikust raamatutest selle kogumiku puhul just õige tegevus. Ei ole siin tegemist uurimuse ega ülevaatega, vaid mosaiigiga, mille pea iga kild lähemat vaatlemist väärt, ning igal lugejal võimalus nendest kildudest saadud teadmiste ja emotsioonide põhjal kujundada üldpilti kas siis enam-vähem kogu hõlmatud 50-aastase perioodi populaarsest muusikast või just nende aastate omast, mis enda jaoks südamelähedasem ja huvipakkuvam.

Teisalt aga jälle – kas sellise tulemuseni jõudmine ongi üldse oluline? Enamikule siiski vist mitte. Kui me mingit pala, artisti, albumit kuulame, pole meie eesmärk ju mingi analüüsi läbiviimine ega tervikpildi kujundamine – see jäägu nende hooleks, kes sellega elatist teenivad –, vaid kõigepealt ikkagi hea muusika nautimine.

Avastamata maad

Käesolev raamat võiks sobida käsiraamatuks muusikasõbrale, kel hoiak veidi aktiivsem stiilist “oi, see on hea lugu, keera kõvemaks!”. Minimaalsete pidepunktide muusikateadmistes ja huvi olemasolul ulatab see raamat abistava käe ja suudab juhtida avastamata maadele (1001 on väga suur arv) ning võimaldab vahel näha ka vanu tuttavaid uue nurga alt.

On ajajärke, ansambleid, soliste, kelle muusika käsitlus on väärt omaette raamatut – ja neid on kirjutatud ka –, kuid käesolevas pühendatakse igale albumile võrdselt üks veerg. Pole vist palju? Õnneks on annotatsioonide autoriteks 90 kompetentset muusikakriitikut ja ajakirjanikku kogu maailmast, kes on üritanud ja ka suutnud iga plaadi kohta välja tuua nii huvipakkuvaid ja omas kontekstis olulisi fakte kui ka isiklikke hinnanguid – objektiivsuse poole võib ju muusikast rääkides püüelda, kuid kättesaamatuks see jääbki.

Palju arvamusi ja lugejaid

“Muidugi on käesolev albumite valik täiesti subjektiivne. Toimetajana lasub minul selles suur osa vastutusest…” teatab sissejuhatuses peatoimetaja Robert Dimery. Ei kahtle hetkekski, kuid siiski paneb siinkirjutaja kujutlusvõime ja fantaasialennu raskelt proovile fakt, et mainimisväärseks pole kogu selle kollektiivse loomingu juures peetud ühtki ansambli Procol Harum plaati. Ratsionaalset põhjendust ma sellele asjaolule leida ei suutnud – ainuke selgitus võiks olla umbes niisugune: kord koolipeol sättis Rob plaadimängijal kõlama loo “A Whiter Shade Of Pale”, et minna tantsima õrna põsekat oma esimese tõelise noorpõlvearmastusega, kuid keegi klassikaaslastest jõudis tast ette ja Bobby jäi oma unelmate tütarlapsest ilma, mis osutus tema psüühikale rängaks hoobiks. Et sellest kuidagi üle saada ja siiski edasi elada, otsustas poiss: pole mitte midagi juhtunud ega olnud – ei tantsupidu, ei seda tüdrukut ja Procol Harum pole teinud ühtki plaati!

Kurb lugu, aga ka meie peame sellest üle saama, ja saame ka – kui tekib peale Procoli tõsisem huvi Gentle Gianti, Focuse, Ultravoxi või veel mõne teise kajastamata jäänud tegija kohta, on abiks internet ja mõned muud trükiväljaanded – *nobody’s perfect!*

1001 CD-d

Spordist kirjutatud raamat võib sisaldada haaravaid kirjeldusi, huvitavaid analüüse, olla illustreeritud superhästi tabatud fotokaadritega – kuid iial ei suuda ta edasi anda higi lõhna, staadioniõhus tunnetatavat elektrit, võistluspinget, võidujoovastust ja kaotusekibedust, fännide röökimist. Samasugune puudus on ka kui tahes heal muusikast kirjutatud raamatul, seal pole lihtsalt – muusikat…

Mitu korda on minult “1001 albumit…” kohta küsitud – kas sellel plaadid ka kaasas on. Naiivsevõitu? Jah ja ei. Kes jaksaks osta ühekorraga 1001 CD-d? Mina mitte. Äkki siis piirduks kümmekonna läbilõikelise plaadiga? Ka ei sobi hästi, sest põhimõtteliselt on see raamat pühendatud albumitele, mida kuulata kui tervikuid, mitte Rootsi laua stiilis: näkitseme natuke seda ja siis maitseme toda ka, enne kui kõht liiga täis saab.

Niisiis on käesoleva raamatu ainese olulisem pool – muusika ise – karmikäeliselt jäetud iga lugeja enda hooleks. Lootusetu pole see aga mitte, peatoimetaja lohutab raamatu sissejuhatuses: “…püüdsime olla kindlad, et kõik raamatus esinevad albumid oleksid ka hetkel kättesaadavad.” Eesti plaadipoodides muidugi mitte, aga internet ulatab ikka lahke sõbrakäe. Samuti on meretaguste plaadipoodide kaup suht kättesaadav. Ehk tunneb muusikasõber albumist veidi suurematki rõõmu, kui selle nimel ka veidi vaeva on nähtud.

1001 albumit, mida elu jooksul peab kuulama
Välja valinud ja kirjutanud 90 juhtivat kriitikut kogu maailmast
960 lk
kõva köide

ilmunud

Inglid
Christine Astell
Inglise keelest tõlkinud Maarja Kaaristo
160 lk
kõva köide

Paljudele inimestele on inglid võimsad ja kestvad armastuse, halastuse ning lahkuse sümbolid. Teistele aga võivad nad tunduda lihtsalt kummaliste muinasjututegelastena. Sõna “ingel” tuleb kreekakeelsest sõnast *angelos*, “sõnumitooja”, mis on omakorda modifikatsioon heebreakeelsest sõnast *malakh*. Taevased olendid toovad judaistlikes ja kristlikes pühakirjades tihti inimestele jumalalt sõnumeid, kuid see pole nende ainus funktsioon. Käesolev rikkalikult illustreeritud raamat kirjeldab suuremate usutraditsioonide õpetusi ja näitab, kuidas inglid võivad meid vaimse paranemise ja arengu teel aidata.

Jõulutoidud
Martha Day
Inglise keelest tõlkinud Uuve-Maarja Urbla
156 lk
pehme köide

Jõulud on rõõmsad pühad, see on andmise ja jagamise aeg. Toidul on pühade ajal tähtis osa: sõprade ja perekonna kogunemine rikkalikult kaetud laua ümber käib käsikäes meie arusaamaga jõuludest. See raamat on täis inspireerivaid ideid ja väärtuslikke nõuandeid ning sisaldab üle 200 rikkaliku pühaderoa retsepti: kõik traditsioonilised lemmikroad, nagu ahjus küpsetatud kalkun, jõulukook ja suud vett jooksma ajava täidisega pirukad, lahjad ja tervislikud jõulutoidud ning suur valik taimetoitlaste roogi. Lisaks valik retsepte kokteilide ja talviste soojendavate jookide valmistamiseks. Raamatus on üle 800 illustreeriva foto.

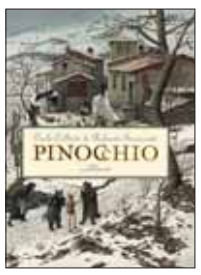

Pinocchio seiklused
Carlo Collodi
Illustreerinud Roberto Innocenti
Itaalia keelest tõlkinud Tiina Randviir
192 lk
kõva köide

Pinocchio on kogu maailmas tuntud puunukk, kelle seiklustest on lugenud juba mitu põlvkonda lapsi. Fantastilised, kohati isegi pisut kõhedust tekitavad lood sisaldavad õpetlikke ivasid. Saatus veeretab Pinocchio teele kõikvõimalikke katsumusi, kuid ta kuulab oma hea südame häält ja võidab nii ka teiste südamed. Raamatu lõpuks täidab haldjas ka tema viimase südamesoovi ja ta saab päris poisiks.

Eesti lapsed saavad Pinocchio põnevatest seiklustest lugeda suureformaadilisest raamatust, mille imelised pildid on joonistanud üks maailma tuntumaid illustraatoreid Roberto Innocenti.

Vanad head jõulujutud
Inglise keelest tõlkinud Liisi Ojamaa
144 lk
kõva köide

Imeilus jõuluraamat sisaldab 14 klassikalist jõulujuttu eri autoritelt, sealhulgas Hans Christian Andersen, Charles Dickens ja vennad Grimmid. Mõned lood meeldivad ehk rohkem väiksematele, mõned suurematele lastele ja kindlasti ka jõulumeelsetele täiskasvanutele. Raamatu koostaja, kirjanik Ian Whybrow on iga loo juurde kirjutanud lühikesed meeleolukad tutvustused, mis peegeldavad jõulukombeid kogu maailmas. Iga loo on mõni nimekas tänapäeva kunstnik kaunilt illustreerinud nii, et pildid täiendavad suurepäraselt jutu meeleolu ja stiili.

Ülevaatlik Euroopa ajalugu

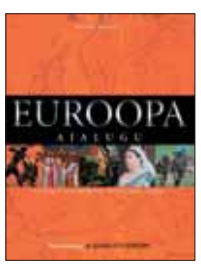

Euroopa ajalugu
Antiikajast kuni kolmanda aastatuhande koiduni
Inglise keelest tõlkinud Rein Turu ja Tõnis Värnik
512 lk
kõva köide

See on kõikehõlmav ajalugu vanaaja riikidest kuni Euroopa Liiduni; kristlaste tagakiusamisest Vanas Roomas kuni paavstideni, kes panid troonile ja kukutasid kuningaid; hispaania konkistadooridest vene kosmonautideni; revolutsioonidest ja sõdadest, mis jätsid armid 20. sajandisse, kuni Berliini müüri suurejoonelise langemiseni.

Raamat vaatleb tehnika võidukäiku, mis võimaldas eurooplastel jõuda igasse maailma nurka ja ka väljapoole maakera; ta räägib sellistest maadeavastajatest nagu Fernão de Magalhães, kes 16. sajandil purjetas esimesena ümber maailma, ning sõjajärgsest kosmosevõidujooksust ja Juri Gagarinist, kes esimesena tegi tiiru ümber Maa. Euroopa ajaloo suurkujud Sokrates, Leonardo da Vinci, Martin Luther, Peeter I, Napoleon, Picasso jt tuuakse meie ette raamatu elavas ja ülevaatlikus tekstis, mis ainult ei kirjelda nende silmapaistvat elu ja saavutusi, vaid näitab ka täpselt, millist osa nad etendasid ühiskonna kultuuri- ja poliitikaelus.

ilmunud

Mõmmi-Beebi ja unelaulud

Heljo Mänd
Kunstnik
Epp Marguste
80 lk

Armastatud lastekirjaniku Heljo Männi uues raamatus "Mõmmi-Beebi ja unelaulud" tegutsevad lisaks Mõmmi-Beebile ka teised raamatutest "Mõmmi tähemäng", "Mõmmi saladuslik mäng" ja "Mõmmi lugemik" tuntud Karulaane elanikud.

Unelaulud ja ka raamatus leiduvad teised luuletused on pärit nii Karumemmelt kui ka Mõmmi-Beebi sõpradelt kogu maailmast.

Karutaadi jõulu-kalender

Heljo Mänd
Kunstnik
Epp Marguste
64 lk

"Karutaadi jõulukalendris" kohtame kõiki lastele juba varem tuttavaid Karulaane elanikke: Jänese-Jutat, Hirve-Hillat, Rebase-Rihot ning paljusid teisi. Uue raamatu peategelasteks on karutüdrukud Mõmmi-Mai ja Mõmmi-Mari, kes otsustavad teha Karutaadile jõulukalendri, milles on iga jõuluootuse päeva jaoks üks uudis.

"Karutaadi jõulukalendris" on lood sellest, kuidas reporteritest karutüdrukud uudiseid otsivad. Uudiseid on nii lustakaid kui ka tõsimeelsemaid, nende hulgas ka kollane uudis ja libauudis, mis "õiendusega pikali lükatakse". Karutaadile jagatakse õpetussõnu, rahvatarkusi ja meeldetuletusi. Ei puudu ka uudistest puhkamise päev. Raamatus on ka kaks jõululuuletust.

"Karutaadi jõulukalender" on tore lugemine igas eas lastele ja nende vanematelegi.

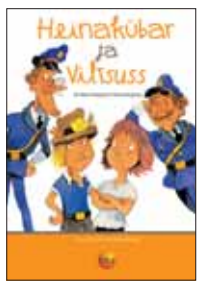

Heinakübar ja Viltsuss

Sinikka Nopola
ja Tiina Nopola
Kunstnik
Karel Korp
60 lk

Soome lastekirjanikud Sinikka ja Tiina Nopola on kirjutanud 12 toredat raamatut kahest väikesest tüdrukust, keda kutsutakse Heinakübaraks ja Viltsussiks.

Tüdrukutel on teadlasest isa ja kokandushuviline ema, kes armastab ürte ja köögivilju ning valmistab neist eriskummalisi roogi. Heinakübarale ja Viltsussile maitseb aga hoopis vorst ja nad tahaksid televiisorit vaadata, kuid seda nende kodus pole.

Ühel päeval on Heinakübaral ja Viltsussil oma vanematest villand ning nad otsustavad ise hakkama saada. Kuidas see neil õnnestub, selgubki selle vahva sarja esimeses raamatus.

Järge on ootamas Heinakübara ja Viltsussi seiklused nii pisikese põnger- ja kui ka vanaisaga, nii konstaablite kui ka röövlitega.

Kunstnik Everi Vähi püüdis päkapikutüdruku pildile

Marge Lupp

TEA Kirjastusel on ilmumas uue autori Elsa Pelmase vahva jõulujutt "Sussipäkapikk Siisi seiklused", millele on pildid joonistanud Everi Vähi. Praegu on tema ja TEA Kirjastuse koostööna valmimas peale raamatu ka sussipäkapikk Siisi joonistusvihik.

Everi Vähi.

Everi, kui vaadata sinu joonistatud päkapikke, siis on need nii toredad, et kohe ei saa küsimata jätta – oled sa mõnd jõulude ajal ringiaskeldavat päkapikku nägema juhtunud, et neid nii hästi kujutada oskad?
Viimasel ajal ei ole juhtunud päkapikke küll eriti nägema, eks neid liikus rohkem lapsepõlves ja kõige rohkem jooksis neid ringi siis, kui mu oma lapsed veel väikesed olid. Praegu tuleb neid mälu järgi joonistada.

Mis on päkapiku joonistamisel kõige tähtsam, ilma milleta päkapikk pole õige päkapikk?
Iga tegelase joonistamise juures on kõige olulisem talle "hing sisse panna" – anda kuju, kujundada iseloom, et peale vaadates saaks aru, kellega on tegu. Päkapikkude puhul tahtsin ma, et nad soojendaksid nii laste kui ka nende vanemate südant, päkapikk peab olema heatahtlik. Püüdsin hoiduda tavapärasest punase kuue ja klantssaabastega päkapikust ja luua pisut kodukootud Eesti päkapiku, kes kannab villaseid sokke ja vanaema kootud mütsi.

Sussipäkapikk Siisi on, nagu nimestki näha, päkapikutüdruk, mitte -poiss. Kas päkapikutüdrukut on huvitavam kujutada kui päkapikupoissi?
Arvan, et suurt vahet pole. Raamatus tekib ka küsimus, kas päkapikutüdruk saab sama hästi hakkama kui päkapikupoiss, ja Siisi tõestab, et saab küll.

Milline oli sinu lapsepõlve lemmikraamat ja on sul meeles ka mõni raamat, mille pildid eriti meeldisid?
Siima Škop ja tema "Lumivalgekese" pildid. See oli minu jaoks nii ilus, et ilusamat oleks olnud raske ette kujutada. Ilus ja natuke õudne ja samas õnneliku lõpuga. Meeldisid ka Ilon Wiklandi illustreeritud Astrid Lindgreni raamatud, Edgar Valteri joonistused.

Millist kirjandust loed praegu?
Kahjuks ei ole väga palju aega lugeda, lemmikraamatud ka muutuvad aja jooksul. Mõned autorid siiski on, mida aeg-ajalt jälle kätte võtan. Tahaksin Jaan Krossi teoseid taas üle lugeda. Muinasjutte meeldib mulle ka lugeda, eriti Idamaade omi, või loomislugusid.

Oled illustreerinud Tähekese lugusid. Kas on ka suur erinevus joonistada pilte üksikutele Tähekese lugudele või paksule raamatule, nagu "Sussipäkapikk Siisi seiklused"?
Lihtne pole kumbki töö, aga mulle meeldib ühe tööga pikemalt tegelda ja süveneda. Raamatutel on ka pikem eluiga ja vastutus seega suurem – mis ei tähenda muidugi, et üksiku loo illustreerimist kergel käel võtan. Tore on panna tegelane elama eri situatsioonides ja selleks pakub raamat paremaid võimalusi.

Töötad Eesti Kontserdis kujundajana. Kuidas need tööd – lastele joonistamine ja muusikasündmustega seotud trükiste kujundamine – kokku sobivad?
Eks täiskasvanul, kes lastele joonistab, peab olema ka endal pisut lapsemeelsust. Kuigi ka töö Eesti Kontserdis eeldab loomingulisust ja mängulisust – tegu on ju muusikaga. Kui arvutiga palju tööd teha, siis on oht, et käsi läheb "rooste" ja hakkad valget paberit veel viimaks kartma. Joonistamine on igapäevatööle hea vaheldus ja lastele olen alati meelsasti pilte teinud.

Millega armastad tegeleda joonistamise ja kujundamise tööst vabal ajal veel?
Ma kuulan meelsasti muusikat ja tegelen keraamikaga. Savi on selline "päris" materjal, sellega tegelemine on hästi loomulik tegevus. Õpingi oma lõbuks ühes vanalinnas asuvas savikojas.

Millistele raamatutele meeldiks sulle kõige rohkem pilte joonistada – muinasjuttudele, seiklusjuttudele, luuletustele?
Muinasjuttudele meeldiks mulle kindlasti pilte teha. Meeldiks illustreerida kaasaja muinasjutte, kus lugejatel poleks kindlat ettekujutust tegelaskujudest ja saaksin need ise luua, või võtta ette mõni vana teada-tuntud lugu ja püüda midagi uut välja mõelda.

Lustakad luuleraamatud väikesele lugejale

Olivia Saar

TEA Kirjastus on alustanud uue, kõige väiksemale lugejale mõeldud raamatusarja "Lapse oma luuleraamat" väljaandmist.

Selle aasta lõpul ja järgmise algul ilmuvad jõululuuletuste kogu "Päkapikul päevad segi" ning valikkogud Heljo Männilt, Paul-Eerik Rummolt, Leelo Tunglalt ja Ira Lemberilt.

Luuleraamatutesse on kirjanikud koondanud luuletusi jõulueelsest ärevast ootusest, kõnelnud lapsele lähedastest inimestest, loonud kauneid kujundlikke pilte loodusest ning sisenenud põnevasse fantaasialennukasse mängumaailma. Lustakate ja mänguliste viguriluuletuste kõrval leiab lugeja ka tõsisemaid, mõtlikke luuletusi nii kodu- kui ka loodusteemal.

Luulekogud on kaunilt kujundatud ja rikkalikult illustreeritud, pildid on joonistanud Silvi Väljal, Priit Rea ja Valdek Alber. Et noorel lugejal tekiks ettekujutus autorist, on iga raamatu lõpus kirjaniku foto ja lühike elulugu ning loomingu tutvustus. Aga laskem kirjanikel endil oma raamatuid tutvustada.

Leelo Tungal luuleraamatust "Sabaga päike": "Maailmas elutseb igasuguseid loomi – mõned neist on saba ja sarvedega, mõned on siledad, mõned karvased, mõned metsiku, mõned tasase loomuga... Kõige paremad on kahtlemata need loomad, kellega võime kodus mängida ja juttu puhuda. Kui aga mõnel lapsel pole parajasti võimalik kodus lemmikuid pidada, siis raamatu kaudu saab ta ikka loomadega tutvust teha!"

Heljo Mänd luulekogust "Sallipall": "Olen alati peljanud loomi ning kartnud nendega vastamisi sattuda. Seda enam olen ma mõttes loomadega mänginud. See raamat ongi mu kujutlusmäng."

Paul-Eerik Rummo saatesõnad: "Ma usun, et "Vigurilood. Lugemik, lugemiki" pakub lõbu ka tänapäeva lastele, sest lapsed on ikka lapsed."

Ira Lember sõnab luulekogu "Pikk isa" kohta: "Oma ema on kõige ilusam. Oma isa on kõige vahvam. Oma võti, mis paela otsas ripub, on kõige uhkem. Seda kõike tahan lastele selle raamatu värssidega kinnitada."

Uus "Password" koos CD-ROMiga

Äsja ilmus põhjalikult uuendatud "Password", mis on Eestis kümnete tuhandete inglise keele õppijate ja igapäevakasutajate seas olnud tuntud ja hinnatud sõnaraamat. Esimest korda tuli "Password" välja 1995. aastal. Uus väljaanne on aga põhjalikult täiendatud ja ümber töötatud.

Nüüd on võimalus kasutada "Passwordi" ka CD-ROMil, kust kasutaja leiab peale sõnaraamatu keeleõppeks vajalikku audiomaterjali. Kõik märksõnad on varustatud kuuldava häälduse sega! See annab keeleõppijale suurepärase võimaluse uut sõna kohe õigesti järele korrata.

Rohked lisaosad süstematiseerivad ja visualiseerivad keelematerjali nii, et õppijal on seda kergem omandada ja igapäevakasutajal kiirem haarata. Mitmeid mõisteid aitab selgitada CD-ROMi piltsõnastik. Lisad ja piltsõnastik on esitatud ainult CD-ROMil.

Selgitavad tähendust

Pooleldi seletav ja pooleldi tõlkesõnaraamat ühendab endas kaks olulist sõnaraamatutüüpi nii, et kasutaja saab keskenduda ingliskeelsele seletusele ja kasutusnäidetele, kuid mõistest täpseks arusaamiseks või enese kontrollimiseks on tal alati võimalik saada eestikeelse lühivaste kaudu abi ja kindlustunnet.

Selle sõnaraamatu vasted pole sellised nagu tavalises tõlkesõnaraamatus, sest nende ülesanne on teine – need on pigem tähendust selgitavad ja tähendusele viitavad nn võtmevasted. Sellisena sobib "Password" nii neile, kes on veendunud seletava sõnaraamatu kaudu õppimise vajalikkuses, kui ka neile, kes peavad vältimatuks emakeelse vaste abil õppimist.

"Passwordi" jätkuva menu põhjuseks on asjaolu, et see arvestab spetsiaalselt keeleõppija vajadusi: selles on eraldi kommentaarid veaohtlikele keelenditele; seletuste sõnavara jääb õppurile juba tuttava sõnavara raamesse – kõik need sõnad esinevad sõnaraamatus ka märksõnadena; näitelaused ja -fraasid on lihtsad ja suure kasutussagedusega; erandid on toodud kohe märksõna juures artikli sees.

Uue põlvkonna sõnaraamat

"Passwordi" omaette suureks väärtuseks on eesti-inglise sõnastik-indeks, mis põhineb põhisõnastikul ja milles on ainult need eestikeelsed sõnad, mis on vasteteks ingliskeelsetele märksõnadele. Selle kaudu saab kasutaja otsida ingliskeelseid märksõnu.

"Passwordi" uuendatud versioon on täiesti uue põlvkonna sõnaraamat, mis loodetavasti vastab iga keeleõppuri ja kesktasemel tarbija vajadustele.

Ruth Mägi

Keeleõppimine kui innustav seiklus

Kristiina Toome

TEA Kirjastus alustas selle aasta kevadel Berlitzi iseõppijate keeleõppematerjalide väljaandmist. Esimestena ilmunud inglise ja itaalia keele õppekomplektid algajaile on pälvinud väga sooja vastuvõtu. Novembri algul ilmus ka kauaoodatud hispaania keele kursus.

Võõrkeele õppimine on innustav seiklus – koos keeleoskusega avaneb meile samm-sammult ka uus kultuur ja mõttelaad, avardub meie endi maailmapilt. Keelt õpitakse mitmesuguste meetodite järgi, sagedamini õpetaja juhendamisel, aga ka ise. Just iseõppimise puhul on õppematerjali valikul otsustav tähtsus.

Lihtsate sõnadega

TEA väljaandel ilmuv Berlitzi keeleõppesari on kogu maailmas hästi tuntud ja tunnustatud kui usaldusväärne ja tõhus viis omal käel keel selgeks saada. Algajale ja taasalustajale kavandatud kursuse eesmärk on panna inimesed lihtsate sõnadega igapäevastest asjadest rääkima ja kuuldust õigesti aru saama, tavavestlustes osalema, hädavajalikku infot küsima ja enda kohta esitatud küsimustele vastama. Vestlusteemad ja sõnavara on abiks nii puhkusereisil viibijale, tööotsijale kui ka õppurile. Hakatuseks õpite, kuidas tervitada ja end tutvustada, kuidas teiste kohta viisakalt pärida, teed küsida, aga ka seda, kuidas poes veinihindade üle arutleda või diskoteegis kena neiuga tutvuda.

Iseõppija keelematerjal peab täitma kaks väga olulist tingimust. Esiteks – see peab asendama keeleõpetajat, teiseks – õpik peab sobima erineva õppimisstiiliga õppijaile. Berlitzi kursuste koostajad on arvestanud mõlemaga.

Materjal annab õppijale igakülgset tagasisidet: õpiku lõpus on harjutuste vastused, ka kuulamis- ja rääkimisülesandeid tehes kuuleb õppija õiget vastust. Iga peatüki lõpust leiab õppija kordamisküsimused, mis aitavad õpitut meelde tuletada ning ennast kontrollida.

Õppekomplekt koosneb õpikust ja kolmest CDst. Need keeleõppijad, kes uut materjali just kuulates kõige paremini omandavad, saavad kuulamismaterjali kasutada eraldi – autos ummiku lahtiharunemist oodates, reisides ning kas või köögis õhtusööki valmistades. Süstemaatilisi selgitusi vajavad õppijad võivad alustada grammatikaosast "Raudvara" ning neid, kellel pigem nägemismälu, aitavad värvikad illustratsioonid ning selged skeemid.

Õpime keelt õppima

Et keeleõpe võimalikult tõhus oleks, tuleb õppida keelt õppima. Selleks annab õpiku sissejuhatus selged ja asjalikud juhised. Iseõppimise kindel eelis on see, et õppija saab vabalt valida sobiva õppimise kiiruse ja viisi, samas kehtib ka väga tähtis põhimõte – distsipliin. Õppijal tuleb kavandada kindel õppimise plaan ning sellest kindlakäeliselt kinni pidada. Soovitatav on tegelda õppematerjaliga vähemalt kaks korda nädalas ja mitte vähem kui pool tundi järjest. Parem on õppida ühesuguses rütmis ja sageli kui harva ja pingeliselt.

Grammatika käsiraamatud

Lisaks iseõppija keelekursustele annab TEA Kirjastus välja ka Berlitzi grammatika käsiraamatuid, mis sobivad nii iseõppijale kui ka keelekursustel õpetaja juhendamisel õppimiseks ning neist leiavad keeleõppimisel vajalikku tuge nii algajad kui ka edasijõudnud.

Grammatika käsiraamatute kasutaja ei pea tundma grammatikatermineid, kõik kasutatavad mõisted on lihtsalt ja selgelt lahti seletatud. Materjali illustreerib hulk näiteid tegelikust keelekasutusest, näited on varustatud eestikeelse tõlkega. Sellest sarjast on ilmunud itaalia keele, ilmumas hispaania keele käsiraamat.

Pole olemas retsepti, mille abil keelt mitte midagi tehes selgeks saada. Kuid õigete õppevahendite ja rõõmsa meelega saab ka kõige keerulisem keel selgeks.

TEA keeleõpikute ja grammatikate TOP 2006

1. **E nagu Eesti**
2. **Grammar is Easy!**
3. **Õigekeelsuse käsiraamat**
4. **Inglise keele taskugrammatika**
5. **Inglise keele kursus iseõppijale**
6. **Lihtne vene keele grammatika**
7. **Grammatik ist kinderleicht!**

Kas TEAte?

Millise TEA raamatu ostu puhul annetab igaüks 25 krooni Tallinna Lastehaigla toetusfondile?

Valige õige vastus: "Pere terviseentsüklopeedia", "Lapse terviseentsüklopeedia", "Laps, perekond ja meditsiin" või "Maailma toiduainete entsüklopeedia".

Vastused saatke meilile info@tea.ee või TEA Kirjastuse aadressile (10118 Tallinn Liivalaia 28). Õigesti vastanute vahel loositakse 30. novembril välja kolm TEA rahvasõnaraamatut. Võitjad avaldatakse TEA koduleheküljel www.tea.ee.

*Õige vastus **"Kas TEAte?"** oktoobrikuu küsimusele: Nuusu on Vesta-Linne koer.*

ilmunud

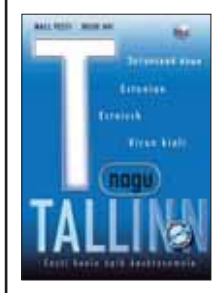

T nagu Tallinn

Mall Pesti
Helve Ahi
288 lk
pehme köide
Õpik ja audio-CD

"T nagu Tallinn" on järg populaarsele eesti keele algtaseme õppekomplektile "E nagu Eesti".

Õpik koosneb 20 peatükist, iga õppetüki juurde kuulub teemaga seostuv "Keeletarga" rubriik ning harjutused, mida on kogu õpiku peale kokku ligi 300. Iga viienda peatüki järel on kordamisosa, mis võtab läbitud teemad kokku ja aitab loetut kinnistada.

Peatükkide järel on põhjalikud lisaosad: veaohtlike sõnade tabelid, harjutuste vastused, kuulamistekstid ja eesti-vene/inglise/saksa/soome sõnastik. Komplektis on ka audio-CD, millelt õppija leiab iga peatüki kohta ühe põhjaliku ja huvitava kuulamisülesande.

Õpiku kasutamise teevad lõbusaks kunstnik Katrin Kaevu vahvad illustratsioonid ja hästi valitud õppetekstid, mis pärinevad tegelikust keelekeskkonnast, ning paljud Eesti kirjanike tekstid ja luuletused.

H&T for Business People

Nora Toots
Dia Virkus
Õpik + CD-ROM + audio-CD

Inglise ärikeele õpik-käsiraamat "H&T for Business People" on teejuht neile, kes oma keeleoskust värskendada soovivad, ning praktiline abimees neile, kel on vaja ingliskeelseid tarbekirju koostada või mõnel teemal telefonikõne pidada.

"H&T" koosneb 11 peatükist, millest igaüks haarab igapäevase asjaajamise valdkondi. Erilise osa õpikust moodustavad kirjanäidised ja allalaetavad kirjablanketid, mis on salvestatud CD-ROMile. Õpiku lõpus olevad harjutused aitavad teadmisi kinnistada ja saada kindlust õpitu kasutamiseks praktikas.

Raamatu tekstidest saab kasutaja peale keeleteadmiste ka infot selle kohta, kuidas vastata kutsetele ja kuidas neid saata, missugused on erinevad ettevõtted, kuidas korraldatakse konverentse jpm. Audio-CDl on õpiku dialoogide salvestised, mida kuulates õpitakse häälduse ja intonatsiooni.

Berlitzi itaalia keele grammatika

Tõlkinud Tiia Puustusmaa
342 lk, pehme köide

Berlitzi itaalia keele grammatika käsiraamat on kõikühestüüpi käsiraamat, mis on mõeldud nii iseõppijale kui ka õpetaja juhendamisel kasutamiseks. Käsiraamatus on palju informatsiooni grammatiliste vormide ja struktuuride kohta, kuid eelkõige näidatakse, kuidas neid tegelikult suhtlemisel kasutatakse.

“Vana viha” paneb pommi

Andres Maimiku, Taavi Eelmaa, Veiko Õunpuu, Juhan Ulfsaki ja Rain Tolgi eri aegadel ajakirjandusse paisatud hüsteerilised hüüatused, emotsionaalsed spasmid, pseudofilosoofilised targutused, grafomaaniaharjutused ja lugeja-haarabsule tüüpi ülereageeringud on nüüd kokku kogutud roosade sametkaante vahele ning kannavad koos pealkirja “Vana viha”. Nii võtab asja kokku üks raamatu autoreid Andres Maimik ise.

Enamik tekste on varem juba trükis ilmunud: Eesti Ekspressis, aga ka Postimehes, Eesti Päevalehes, Sirbis, Vikerkaares, Loomingus jne. Lisaks peoga varem ilmumata lugusid ning raamatu lõppu lisatud Valner Valme koostatud vestlusring autoritega. Põhiliselt koosneb raamat Andres Maimiku tekstidest, mille hulgast leiab nii kultuuri- kui ka ühiskonnakriitilisi lugusid, filmikriitikat ja satiiri.

Maimiku kirjutisi iseloomustab jõuline ja lustlik stiil, mis on juba iseenesest väärtus omaette. Autori barokse keelekasutuse taga peitub aga enamasti mingi tõsisem suhe kõnealusesse teemasse, mis ei piirdu väliste atribuutidega mänglemise ega vaimukuste pildumisega. Naljas sisaldub alati ka vaatlusaluste isikute positsiooni ja ideoloogia kaine analüüs.

Tähelepanu on avaliku elu tegelastele ja poliitikutele alati rohkem kui teretulnud – isegi grotesksed ja karikeerivad võtted on lubatud, tingimusel, et iroonia on suunatud välistele iseärasustele ega puuduta probleemi sügavamat olemust. Maimiku pealtnäha mõnus pila ja grotesk peidab endas aga ka igasugu asjapulkade kultuuriliste, moraalsete ja ideoloogiliste dimensioonide lahkamist. Ja see ei ole enam niisama.

Itaalia teatriajaloolane Luigi Allegri on tõmmanud paralleele pealispindse satiiri ning poliitika allakäigu vahel. Hambutust satiirist sünnib tema väitel tihti igameheloogika, mille järgi on kõik seisukohad võrdsed, kõik ideoloogilised positsioonid küllalt head, parteidel ega poliitikutel pole mingit vahet. “Pehmete ja karvaste” tüüpi ettevõtmised võivad seega muuta poliitikud inimestele isegi lähedasemaks – naljad on suunatud väikestele iseärasustele, kõnedefektidele, iseloomulikule žestikulatsioonile või keelekasutusele. Las sigatsevad, ikkagi omad ja armsalt naljakad... Ka poliitikud ise ei pane eriti pahaks, kõik on kontrolli all.

Andres Maimik ja Jaak Kilmi Kasahstanis 2001. aastal. *Foto: erakogu*

Enamasti ei talu aga keegi, kui minnakse kaugemale tema välisest karikeerimisest, ent just sellega Maimik ja tema mõttekaaslased tegelevadki. Ja seda ilma õeluseta, lusti ning siira huviga.

Nad panevad pommi alla kõikvõimalikele “normaalsustele” ja käibetõdedele, tehes seda alati enam-vähem anarhilises võtmes.

Küllap just sellepärast on raamatu kujundaja mõnuga sättinud lehekülgede veeristele tibatillukesi pommide ja lennukite piktogramme, nii et raamatu kiirel sirvimisel tekib seetõttu isegi kerge multifilmiefekt.

Tõsine ja ohtlik on rüütatud rõõmsasse roosasse sametisse, mikroskoopilised pommid vilksatavad tugitoolis istet võtnud lugeja silme ees, kes peab raamatule ligi pääsemiseks muide olema varustatud suure noaga, sest raamat avaldab vastupanu, lehed on lahti lõikamata.

Vastuolu sisu ja vormi vahel? Ja ongi, sest vastuolu peab enamasti rohkem vett kui käibetõde, pakkudes ühtlasi püha ja puutumatu monumendi lõhkumise ja lammutamise rõõmu.

Eva Kolli
Kirjastuse Valgus peatoimetaja

Päris hästi on õnnestunud kogumiku pealkiri. Vältides uppumist tõlgenduste mülkasse, viskame pilgu emakeelde, mis on rikas ja rammus. Mu meelest on kõik need järgnevad vormid seda raamatut silmas pidades ilmekad ja tähenduslikud ning andku kas või hinnangut. Viha (nim.), viha (om.), viha (os.) – mõru, mittemagus – tekstid viitavad väga mittemagusatele olukordadele, võib-olla kirjutatudki mõrus meeleolus.

Viha, viha, viha – vihane – vihaselt kirjutatakse mitmetest vihastama panevatest asjadest ja inimestest. Viht, viha, vihta – vihtlemine – näiteks Maimiku mõned kirjutised tunduvad tõesti vihtlemisena, mingis mõttes enda vihtlemisena, mingis mõttes kellegi teise või paljude teiste vihtlemisena.

Siit pole kaugel ka viht, vihi, vihti – teatud kogus haspeldatud lõnga (heina) või kaalupomm. Eks ta ole. Ja noorte meeste vana viha – on see nüüd lõppenud või on see ammune?

Rait Avestik
teatrikriitik

Vana viha
Andres Maimik, Taavi Eelmaa, Veiko Õunpuu, Juhan Ulfsak ja Rain Tolk
Kujundanud Tuuli Aule
192 lk
kõva köide

ilmumas

Lühendiraamat
Martin Ollisaar
Kujundanud Jüri Kaarma
456 lk
kõva köide

“Lühendiraamatus” on üle 11 000 lühendi ja tähise. See on kasulik käsiraamat igale tõlkijale, ajakirjanikule, toimetajale, õpetajale ja õppurile.

Lühendiraamatust leiate:

- üldkasutatavaid eesti, inglise, ladina, prantsuse, saksa ja soome lühendeid;
- organisatsioonide ja asutuste, sealhulgas Euroopa Liidu, ÜRO ja NATOga seonduvaid lühendeid;
- ilmakaarte, keelte, riikide, seaduste, keemiliste elementide, matemaatiliste mõistete ja mõõtühikute tähiseid.

Tallinna avastamas
Linnajuht lastele
Eva Laantee Reintamm
Kujundanud Urmas Viik
112 lk
kõva köide

Rohkete värviillustratsioonide ja -fotodega ainulaadne linnajuht annab ülevaate Tallinna vanalinnast, selle kujunemisloost ja omanäolisematest ehitistest. Et Tallinn pole üksnes vanalinn, tutvustatakse põgusalt ka *city*’t, omaaegseid eeslinnu, Kadriorgu, Piritat jne. Linnajuhi abil saab suurem laps iseseisvalt linna vaatamisväärsustega tutvuda, kuid sellest raamatust peaks abi olema ka lapsevanematel ja algklasside õpetajatel lastele linna tutvustamisel. Raamat võiks olla ka igas kooliraamatukogus.

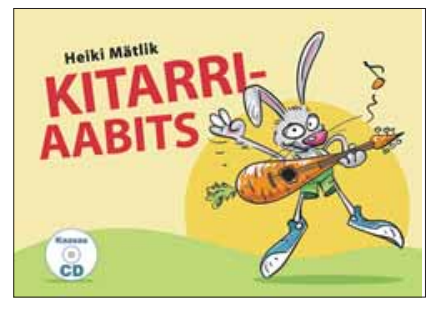

Kitarriaabits
Heiki Mätlik
Kujundanud Toomas Pääsuke ja Kersti Tormis
96 lk, spiraalköide

Aabits on mõeldud kitarrimängu õppimiseks alates 5.–6. eluaastast koos õpetajaga või ema-isaga, kes oskab kitarri mängida. 12-aastased saavad õpiku abil ehk juba iseseisvalt hakkama. Aabitsa juurde kuuluva CD kuulamine aitab õpitavat materjali paremini omandada.

Hispaania ajalugu
Koostaja Raymond Carr
Tõlkinud Maria Kall, Lembit Liivak, Marge Pihlapuu Tavast, Kadri Mets
Kujundanud Kersti Tormis
304 lk
pehme köide

Hispaania on alati mänginud olulist rolli Euroopa ajaloos. Kuigi Richard Fordi väidet, et pole olemas mitte üks, vaid palju Hispaaniaid, on kulumiseni korratud, väärib see veel kord meeldetuletamist.

Geograafilised pinnavormid on Ibeeria poolsaare hakkinud üksteisest eraldatud piirkondadeks. Seega ei ole üllatav, et muistne Hispaania kujutas endast paljude kultuuride mosaiiki. Hispaania erandlikkust toonitab seik, et tegemist on ainsa Lääne-Euroopa riigiga, kus alates 8. sajandist valitses suurel osal territooriumist islam, millel puudus igasugune seos nii Euroopa kui ka kristlusega.

Rekonkista, poolsaare sajandeid kestnud tagasivallutamine kristlaste poolt, viidi lõpule alles 1492. aastal, kui langes viimane mauride kalifaat Granadas. Habsburgide trooniletõusuga 1516. aastal sai Hispaaniast võimas impeerium. 19. sajandi liberaalse liikumise tõus ja langus viisid riigi segaduste tekke ja hilisema kodusõjani, mis omakorda päädis autoritaarse režiimi kehtestamisega. Nüüdseks on Hispaaniast saanud tolerantne, vähemustega arvestav pluralistlik ühiskond.

Värvitahvlite ning mustvalgete illustratsioonidega varustatud raamat sisaldab üheksa noorte ajaloolaste põlvkonda kuuluva autori esseed, mis tutvustavad Hispaania ajaloos aset leidnud olulisemaid protsesse ja sündmusi esiajaloost tänapäevani.